

SLT ÅRSRAPPORT 2023

SLT - HVA ER DET?

Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak

Sammendrag

Barne- og ungdomskriminalitet er et tema som engasjerer. I 2023, og så langt i 2024, har både mediebildet og den offentlige debatten vært preget av økende tall på den registrerte kriminaliteten blant barn og unge, både i Oslo politidistrikt, og ellers i landet. Utviklingen i Oslo og nærliggende kommuner, blir ofte førende for den offentlige debatten også utenfor Oslos grenser. Det har vært knyttet spesiell bekymring til utviklingen i voldskriminalitet blant barn og unge, og spesielt blant de under 15 år. Bekymringen gjelder både voldsanmeldelser hvor barn og unge er registrert som utøver, og voldsanmeldelser hvor barn og unge er registrert som fornærmet.

Økende tall må ses i sammenheng med at personene som beskrives i denne rapporten utgjør en svært liten del av barne- og ungdomsbefolkningen i kommunene. Datamaterialet til denne rapporten er begrenset til anmeldelser med gjerningssted i Bærum kommune, og alder ved gjerningstidspunkt i aldersgruppen 10-17 år, og 18 – 22år. Datagrunnlaget er ikke begrenset til rettskraftige avgjørelser, men omfatter personer med status som «mistenkt», «siktet», eller «domfelt».

Oppsummering fra politiets statistikk fra 2023

- I Bærum kommune ble det i 2023 registrert tilnærmet samme antall anmeldelser med en eller flere mistenkte/siktede i alderen 10-17 år som i 2019. De tre årene imellom var preget av pandemi og smitteverntiltak som brøt en veksttrend i årene før. Det som er tydelig er at nedgangen i årene 2020 – 2022 ikke fortsetter inn i 2023, og at man med det kan anta at den dempende effekten som pandemien har hatt på den registrerte kriminaliteten ikke er en varig utvikling.
- Det totale antall anmeldelser for alderen 10-17 år var i 2023 388. Dette var en økning på 45% fra 2022. Antallet anmeldelser var det høyeste gjennom de siste 7 årene, og følger veksttrenden i årene før pandemien.
- Vinningstyveri i form av butikkyveri har over flere år vært det dominerende lovbruddet i barne- og ungdomskriminaliteten i kommunen. Det gjaldt også for 2023, og antallet anmeldelser oversteg nivået fra "toppåret" 2019. Fra 2022 til 2023 økte antall anmeldte vinningslovbrudd med mistenkt/siktet 10-17 år med 74 % (+89). Anmeldelsene omhandlet i hovedsak butikkyveri.
- I 2023 var det en vekst i *voldsanmeldelser*, og antallet har vært økende siden 2018. Antall anmeldelser i lovbruddstype *vold* økte med 68 %, herunder *fysisk vold* (46 anmeldelser) som ble mer enn fordoblet fra året 2022 (20 anmeldelser) og fra snittet i prepandemiperioden (14 anmeldelser). En må ta høyde for at kontroll- og arbeidsrutiner i politiet, skoler og andre instanser, kan ha virket inn på antall anmeldelser.
- Antallet registrerte *narkotikalovbrudd* har avtatt betydelig etter 2019 i denne aldersgruppen. Det er naturlig å se denne nedgangen i lys av en større samfunnsdebatt, og endringer i rutiner og praksis knyttet til hvordan politiet forholder seg til spesielt mindre narkotikalovbrudd. Det er rimelig å stille spørsmålsteget ved om nedgangen i politiets kriminalitetsstatistikk reflekterer faktisk endringer i unges omgang med narkotika.

- Økningen på 64 unge personer mistenkt/siktet for lovbrudd fra året 2022 til 2023, gjaldt både gutter og jenter, men særlig jentene. Størst var veksten for *de yngste jentene i alder 10-14 år*, der antallet ble fordoblet fra 33 til 68. Til forskjell fra de foregående årene, var det i 2023 betydelig flere mistenkte jenter i den yngste aldersgruppen enn i aldersgruppen 15-17 år. For gutter var veksten fra 2022 til 2023 mer moderat og relativt lik for de to aldergruppene.
- For mistenkt/siktet i aldersgruppen 18-22 år var nedgangen størst blant kvinner, fra 48 i 2022 til 26 i 2023.
- En gjennomgang viser at det er enkelte måneder, ukedager og tider på døgnet som skiller seg ut negativt i forhold til ulike integritetskrenkende anmeldte handlinger utført av og mot ungdom. Det er noen få episoder med vold, ran og trusler som treffer unge på dagtid mandag – fredag i det som typisk er skole- eller arbeidstid.
- Samtlige analyser som ser på steds plassering av integritetskrenkende handlinger de siste årene, viser at de sentrumsnære områdene skiller seg ut negativt. En kombinasjon av bysentrum og kollektivknutepunkt der flere kollektivløsninger møtes gir en naturlig møteplass for unge.

Rapporten vil peke på en rekke forskjellige mulige forklaringer, og retninger i kriminalitetsutviklingen, som bør følges i kommende år. Rapporten vil også redegjøre for noen fenomener knyttet til ungdomskriminalitet; det geografiske perspektivet, konflikter, bæring av kniv, snitchekultur og anmeldelsestilbøyelighet, det digitale perspektivet og russetid.

De aller fleste ungdom i Bærum er lovlidige. Ungdata ungdomsundersøkelser, sist gjennomført i Bærum i 2022, viser at det stort sett går bra med ungdom. Majoriteten rapporterer å ha et godt forhold til foreldre, venner og skole. Likevel viser variabler relevante for rus- og kriminalitetsforebygging at en andel ungdom rapporterer om rusbruk, vold og seksuell trakassering.

Samordning av Lokale Rus og kriminalitetsforebyggende Tiltak (SLT) er en modell utviklet av det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD), og er implementert i cirka 200 kommuner og bydeler i Norge. Modellen skal sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt. I Bærum kommune retter arbeidet seg hovedsakelig mot barn og unge i aldersgruppen 12-23 år, med unntak av innsatsen rettet mot forebygging av ekstremisme. Dette fagområdet har ingen aldersbegrensning.

SLT er en trenivå modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå. SLT forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder.

Innsatsområdene for SLT 2023

Kriminalitetsforebygging

- Forebygge radikaliserings og ekstremisme
- Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge
- Forebygge kriminalitet i det offentlige rom

- Forebygge etablering av kriminelle ungdomsnettverk
- Forebygge rekruttering til kriminalitet

Rusforebygging

- Forebygge rusbruk blant ungdom

Forord

2023 har vært et år preget av søkelys på ungdomskriminalitet, og vi i SLT styret har hatt møter hyppigere enn normalt. Politiet har rapportert om en økning i ungdomskriminaliteten særlig blant de yngste, samt en grovere form for kriminalitet hva gjelder vold, trusler og ran. Dette er ikke spesifikt for Bærum, men en trend vi har sett over hele landet.

Vi tar økningen på alvor fordi vi vet at ran, trusler og vold gir store konsekvenser for de individene som blir utsatt. I tillegg får det samfunnsmessige konsekvenser for oss alle; det rokker ved vår generelle trygghet. I dette bildet er det viktig å huske på at de aller fleste ungdom i Bærum aldri begår kriminalitet. Det er vår oppgave å ivareta barn og unge som har blitt utsatt for kriminalitet og som kan ha mistet sin trygghet. Sammen skal vi også jobbe for et trygt samfunn.

Barn og unge som begår lovbrudd er også «våre», og de trenger vår støtte for å finne sin vei. Ingen er født kriminell; vi vet at sosialt og økonomisk utenforskap og vanskelige omsorg- og oppvekstvilkår kan gi økt risiko for kriminell adferd. Det viktigste vi som samfunn, foresatte, ansatte, frivillige, medmennesker og medborgere kan gjøre, er å inkludere barn og unge fra tidlig alder av og jobbe for å skape positive og trygge relasjoner.

Debatten om ungdomskriminalitet kan ta mange retninger og bli polarisert. Det er viktig at vi er nøyaktige når vi snakker om antall, hva vi er bekymret for, hva utfordringsbildet vårt er, og hvordan «systemet» håndterer problemstillingen. Har vi samme problemforståelse? Har vi de riktige tiltakene?

SLT modellen skal bidra til at vi på tvers av kommune, politi, fylkeskommune og frivillige organisasjoner jobber i samme retning. Det finnes ikke en tjeneste som har et enestående ansvar for hverken rus – eller kriminalitetsforebygging. SLT-arbeidet handler om at ulike tjenester og aktører finner sin plass, sin funksjon og sitt unike bidrag i det forebyggende arbeidet. Dette fordrer en felles problemforståelse, felles målsettinger og en kollektiv vilje til å løfte fram og drøfte gamle, nye og krevende problemstillinger, sette seg inn i kunnskapsgrunnlaget, være nysgjerrig ovenfor hverandre, stille utforskende spørsmål, være løsningsorienterte og være tydelig på hva man kan bidra inn med framfor å fokusere på begrensningene.

Denne rapporten skal gi et innblikk i utfordringsbildet for 2023 beskrevet fra ulike perspektiver. Den vil også beskrive arbeidet som er gjort, og gi noen viktige frempek på hvordan vi bør prioritere innsatsen vår i 2024.

Året 2023 endte tragisk ved at en fjorten år gammel gutt drepte en mann på en buss 22. desember. Hendelsen har preget oss sterkt og våre tanker går til alle berørte.

Vi i SLT styret vil benytte anledningen til å takke alle dere som hver dag går på jobb, bidrar som frivillig eller som trygg voksen for egne eller andres barn. Dere gjør en uvurderlig jobb.

Vi ser frem til videre SLT samarbeid i 2024.

På vegne av SLT styret v/ leder og nestleder;

Ordfører Lisbeth Hammer Krog og leder enhet vest, Oslo politidistrikt, Gry Lene Sem

Innhold

1.	Innledning.....	7
1.1	SLT modellen – hva er det?	7
1.2	SLT styret	7
1.3	SLT koordineringsgruppen.....	8
1.4	Utøvende nivå/ungdomsteamene	9
1.5	SLT koordinator	10
1.6	Politiets struktur.....	10
1.7	SLT innsatsområder 2023	10
1.8	SLT målgruppe	11
2	Kunnskapsgrunnlag, teori og metode	11
2.1	Forskning, teori og metode	11
2.2	Erfaringskompetanse.....	14
2.3	Brukermedvirkning.....	14
3	Utfordringsbildet Bærum 2023	14
3.1	Utfordringsbildet i Bærum beskrevet av Oslo politidistrikt	14
3.2	Politiets registerdata og økende anmeldelsestall som utgangspunkt	15
3.3	Politiets datagrunnlag og metode	16
3.4	Tre sentrale begreper	17
3.5	Anmeldelser med mistenkt/siktet 10-17 år	18
3.6	Anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år	23
3.7	Tidspunkt for vold, trusler og ran.....	26
3.8	Relevante fenomener.....	27
3.9	Hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme.....	28
3.10	Ungdataundersøkelsen og utfordringsbildet	30
3.11	Kvalitativ beskrivelse av utfordringsbildet fra kommunen	36
4	Status og fremdrift på SLT innsatsområder 2022.....	38
4.1	SLT modellen i praksis	38
4.2	Forebygging av ungdomskriminalitet - innsats i 2023.....	39
4.3	Nærmiljøinnsatser	44
4.4	Forebygge radikaliserings og ekstremisme.....	45
4.5	Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge	47
4.6	Andre forebyggende innsatser i 2023	48
4.7	Trygghetsprogrammet og oppfølging av unge utsatt for kriminalitet	50
4.8	Rusforebyggende innsatser 2023.....	51
4.9	Samarbeid med ungdom og foresatte inn i SLT innsatsområder	53
5	SLT samarbeid og forankring	55
6	Avslutning.....	56

1. INNLEDNING

Denne rapporten gir en oversikt over det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet i Bærum i 2023, som er direkte knyttet til, eller forankret i, samarbeidsmodellen SLT (Samordning av Lokale rus- og Kriminalitetsforebyggende Tiltak).

Utover innsatser og tiltak som omtales i denne rapporten har det foregått mye annet forebyggende arbeid i vår kommune som ikke nevnes spesifikt. Forebygging foregår hver dag og hele tiden; i trygge og gode hjem, i idretten, i frivillige organisasjoner, i nabolaget og nærmiljøer, i gode tjenester, gjennom dialog og trygge relasjoner. Denne rapporten omhandler rus- og kriminalitet, og har et problematiserende fokus. Det er viktig å ta med seg at Bærum har en ungdomsgenerasjon som stort sett har det bra, som det går bra med og som ikke begår kriminalitet.

2023 endte på tragisk vis ved at en 14 år gammel gutt drepte en mann på en buss i Bærum. Hendelsen har preget Bærum sterkt og det er viktig å påpeke at det er svært sjeldent at barn dreper. Hendelsen, eller arbeid knyttet til den, vil ikke omtales ytterligere i denne rapporten.

1.1 SLT modellen – hva er det?

SLT er en trenivås modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå som forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder i sitt felles rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. Modellen har sitt utspring fra den danske SSP-modellen (Skole, Social, Politi), og har blitt utviklet av Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) til bruk i norske kommuner. Hensikten er å samordne og sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Det er cirka 200 kommuner og bydeler i Norge som har tatt modellen i bruk i sitt forebyggende arbeid. Bærum kommune vedtok i august 2012 å implementere SLT modellen innenfor eksisterende rammer.

SLT har til hensikt å være et verktøy for samarbeidspartnere for:

- å holde seg orientert om hva som skjer
- å vite hva utfordringsbildet i kommunen til enhver tid er
- å gjøre noe med det

SLT nettverket skal ha oversikt over overordnede føringer og SLT styret holdes hele tiden informert og oppdatert. Behov og utfordringer som ikke kan løses på utførende nivå løftes til SLT koordineringsgruppen for håndtering. Saker som trenger beslutningsmyndighet av øverste ledelse, løftes til SLT styret.

SLT skal brukes som et verktøy for å effektivisere det tverrfaglige og tverretatlige arbeidet. En suksessfaktor er å få til åpenhet og tillit til hverandre, både på tvers av tjenesteområder internt i kommunen, men også på tvers av politi, frivillig sektor og næringsliv. Sekretariatet for konfliktrådene (Sfk) har det nasjonale ansvaret for faglig oppfølging og støtte til SLT-samarbeidet i kommunene. Sekretariatet er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

1.2 SLT styret

SLT modellen ledes av styret for SLT Bærum som består av politisk og administrativ ledelse i kommunen og ledelse i Oslo politidistrikt, enhet Vest. Styret for SLT Bærum har ansvar for å fastsette

de overordnede rammer for SLT samarbeidet, sikre fremdrift i arbeidet, prioritere innsatsområder for strategiperioder og det enkelte kalenderår, samt bringe inn saker og bestille analyser og annet kunnskapsgrunnlag. Innsatsområdene i SLT bestemmes ut ifra gjeldende utfordringsbilde synliggjort gjennom kommunens tjenester, Ungdata ungdomsundersøkelsen, politiet, samt forskningsmiljøer. Styret for SLT Bærum har minimum fire møter per år. Det kan opprettes arbeidsgrupper og/eller prosjekter som får ansvar for å koordinere, igangsette og utføre arbeidet innen de prioriterte innsatsområdene.

Mandat

Etablere et forpliktende rus- og kriminalitetsforebyggende samarbeid mellom Bærum kommune og Oslo politidistrikt ved politiet i enhet Vest.

Målsettingen er å samordne og koordinere tiltak som bidrar til å redusere kriminalitet og forebygge rus- og atferds problematikk blant barn og unge.

Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt og tilstrebe å komme tidlig inn i konkrete saker og i risikogrupper/miljøer for å bryte/stanse en uheldig utvikling.

Mandatet er statisk med løpende innsatsområder.

Innsatsområdene vil bli relatert til samfunnsutvikling, behov og basert på kunnskapsinnhenting og analyser.

Styret beslutter innsatsområder og målgrupper. Innsatsområdene justeres årlig utfra utfordringsbildet, og målgruppen retter seg i hovedsak til unge i alderen 12-18/23 år. I arbeidet med å forebygge ekstremisme skal arbeidet favne alle individer uavhengig av alder.

SLT styret 2023 besto av:

- Leder: Lisbeth Hammer Krog, ordfører
- Nestleder: Gry Lene Sem, leder for enhet Vest og stasjonssjef Bærum politistasjon.
- Ole-Magnus Jensen, seksjonsleder forebyggende enhet Vest
- Dag Egil Strømme, leder Hovedutvalg for Oppvekst og Utdanning
- Haakon Kvenna Veum, varaordfører og leder Hovedutvalg for frivillighet, idrett og kultur
- Brynhild Serine Farbrot, oppvekstdirektør
- SLT koordinatorene Mari Oppedal og Maria Eriksen er styrets sekretærer

1.3 SLT koordineringsgruppen

SLT koordineringsgruppen er satt sammen av kommunale tjenester relevante for målgruppen, samt representanter fra politiet og fylkeskommunen. Koordineringsgruppen skal ut ifra sin kunnskap og erfaring i felleskap avdekke problemer og utfordringer kommunen står overfor. Medlemmene skal sørge for at hver sektor bidrar med kunnskap og innspill, og ut fra dette gi råd og om hva hver enkelt sektor bør sette i gang av kortsiktige og langsiktige tiltak. I mandatet til SLT koordineringsgruppen er det bemerket at representanter i koordineringsgruppen jevnlig bør evalueres og justeres utfra utfordringsbildet.

SLT koordineringsgruppen besto i 2023 av følgende representanter:

- Flyktningkontoret v/ Camilla Bildsten, tjenesteleder
- Ungdom og fritid v/ Stig Terje Fallingen, tjenesteleder
- Utekontakten v/ Kari Sofie Lidsheim, avdelingsleder
- Barneverntjenesten v/ Ane Fjellanger, avdelingsleder
- Skolehelsetjenesten ungdom v/ Beate Druglimo, avdelingsleder
- Ungdomsskoler v/ Hans- Marius Christensen, rektor
- Veiledningscenter Asker og Bærum v/ Nina Camilla Steen, leder
- Oppfølgingstjenesten v/ Kjetil Winther, veileder
- Videregående skoler v/ Katrine Enghaug
- Nav ungdomsavdelingen v/ Peder Østberg, avdelingsleder
- Kriminalitetsforebyggende avsnitt - politiet i Asker og Bærum v/Torkel Fjermestad, avsnittsleder
- Rådgivning rus og psykisk helse, v/ Siri Ditlev- Simonsen leder
- SLT koordinatorene Mari Oppedal og Maria Eriksen

Høsten 2023 ble det gjort enkelte endringer i gruppen for å sikre «riktig» ledernivå i koordineringsgruppen:

- Tjenesteleder for skolehelsetjenesten og psykisk helsetjeneste barn, unge med familie Kirsten Blindheim representerer (og erstatter tidligere representanter for) Utekontakten og skolehelsetjenesten ungdom.
- Leder for veiledningscenteret Nina Camilla Steen representerer Oppfølgingstjenesten.

1.4 Utøvende nivå/ungdomsteamene

Mandatet til ungdomsteamene er «å drøfte utfordringer knyttet til barn og unges oppvekst i nærmiljøet eller trender på tvers i kommunen. Teamene skal være handlingsorienterte, og sikre samordning av lokale tiltak». Formålet er å drøfte samarbeidssaker på systemnivå for å øke kjennskapen til hverandre og samordne innsatsen i det forebyggende arbeidet.

Det utøvende nivået i SLT modellen består av tre ungdomsteam som dekker alle ungdomsskoler og videregående skoler i Bærum. Teamene er inndelt etter geografisk beliggenhet og alder. Teamene kalles Ungdomsteam vestre Bærum 13-16, Ungdomsteam østre Bærum 13-16 og Ungdomsteam 16-23. Teamene skal drøfte trender og utviklingstrekk i ungdomsmiljøet, ikke enkeltsaker. Det er SLT koordinatorene som leder teamene og som løfter saker inn til SLT koordineringsgruppen.

Ungdomsteamene består av representanter fra:

- Alle skoler, både offentlige og private i kommunen, og offentlige i fylkeskommunen.
- Ungdom og fritid ved fritidsklubber
- Utekontakten
- Helsepsykiatere fra skolehelsetjenesten og Psykiske helsetjenester barn, unge med familie (PHBUF).
- PPT
- NAV
- Oppfølgingstjenesten (fylkeskommunen)
- Politiets ungdomspatrolje
- Barnevernstjenesten
- Røde kors v/ Fellesverket aktivitetshus for ungdom
- 13-20; samtaletilbud til ungdom i regi av den norske kirke
- Ung i jobb; arbeidsformidling for ungdom, eid av Arba.

I 2023 har det blitt gjort noen strategiske valg i gjennomføringen av ungdomsteam på bakgrunn av behov og utfordringsbildet:

- Flere ungdomsteam har blitt avholdt mer lokalt enn på tvers av større geografiske områder.
- Øvrige ungdomsteam har blitt gjennomført som større møter der alle ungdomsteamene har blitt slått sammen, enten i form av felles digitale møter eller fagsamlinger.

1.5 SLT koordinator

Bærum kommune har to SLT koordinatorene som arbeider innen ulike fagområder. Koordinatorens rolle er å samordne, systematisere, koordinere og være et bindeledd mellom de tre nivåene i SLT-modellen. Koordinatorene skal legge til rette for et nært og godt samarbeid mellom ulike instanser og profesjoner som er involvert i det lokale rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Koordinatorene skal sørge for at de aktuelle samarbeidspartnerne møtes regelmessig, avdekker behov, synliggjør ressurser og initierer tiltak hos de ulike deltagerne i SLT-nettverket.

I tillegg til å jobbe strategisk, jobber SLT koordinatorene hendelsesstyrt, og bistår med rådgivning, koordinering og håndtering.

SLT koordinatorene i Bærum arbeider ikke på individnivå, slik det gjøres i enkelte kommuner. Et unntak er saker som involverer radikalisering og ekstremisme der det er koordineringsbehov som ikke ivaretas av tjenestene selv. Erfaringsmessig håndteres også disse sakene av involverte tjenester selv.

1.6 Politiets struktur

Bærum ble innlemmet i Oslo politidistrikt i 2017. Flere funksjoner, som operasjonssentralen og arresten, båt- og hundetjenesten, ble fysisk flyttet til Oslo. Politistasjonene i Asker og Bærum ble opprettholdt og inngår i en felles geografisk driftsenhet sammen med Majorstua; *enhet Vest*. Lederen for enhet Vest (Majorstua, Bærum og Asker) er også leder for Bærum politistasjon, og er nestleder i SLT styret.

I 2020 ble kriminalitetsforebyggende seksjon enhet Vest delt i tre avsnitt fordelt på de tre politistasjonene (Asker fikk eget avsnitt etter å ha inngått i et felles avsnitt med Bærum frem til 1.1.20.). Seksjonen består av til sammen ca. 30 tjenestemenn- og kvinner. De ledes av seksjonsleder som har ansvar for de tre avsnittene. Hvert avsnitt ledes av en avsnittsleder. Avsnittene består av operative forebyggere, fagpolitioverbetjent, radikaliseringskontakter og en mangfoldskontakt. Sistnevnte har som ansvarsområde å ivareta/videreutvikle samarbeid mellom politiet og minoritetsmiljøer i enhet vest.

1.7 SLT innsatsområder 2023

Overordnede innsatsområdene fra 2022 ble i all hovedsak videreført til 2023. Innenfor det kriminalitetsforebyggende arbeidet ble det imidlertid lagt til tre nye delmål, markert *i kursiv* nedenfor.

Kriminalitetsforebygging

- Forebygge radikalisering og ekstremisme
- Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge
- *Forebygge kriminalitet i det offentlige rom*
- *Forebygge etablering av kriminelle ungdomsnettverk*
- *Forebygge rekruttering til kriminalitet*

Rusforebygging

- Forebygge rusbruk blant ungdom

1.8 SLT målgruppe

SLT-modellens målgruppe som helhet er todelt; den er både rettet mot barn og unge, primært i aldersgruppen 12-23 år, og mot systemet som skal ivareta rus- og kriminalitetsforebygging. Dette innebærer foresatte til aktuell aldersgruppe og alle tjenestene og aktører som jobber mot barn og unge. SLT modellen i Bærum består av kommunale og fylkeskommunale tjenester, frivillige organisasjoner og politi. SLT skal sette inn tiltak som skal forebygge kriminalitet på ulike nivåer og ovenfor ulike målgrupper. Innenfor radikaliserings- og ekstremismefeltet er det ingen øvre aldersgrense for SLTs målgruppe.

2 KUNNSKAPSGRUNNLAG, TEORI OG METODE

Mandatet til SLT sier at arbeidet skal være kunnskapsbasert, proaktivt og tilstrebe å komme tidlig inn i risikogrupper/miljøer/konkrete saker for å bryte/stanse en uheldig utvikling.

En kunnskapsbasert praksis vektet ulike kunnskapstilfang; Den forholder seg til oppdatert forskning, anvender kunnskapsbasert metodikk, tar hensyn til fagfolkens erfaring fra praksisfeltet og deres profesjonelle vurderinger, samt søker dialog og innspill fra brukere.

2.1 Forskning, teori og metode

Innenfor kriminalitetsforebygging er det vanlig å skille mellom ulike modeller og tilnæringer som bygger på ulike teoretiske forståelsesrammer for hvorfor kriminalitet oppstår, og hva som virker for å bekjempe den. I hovedsak kan de ulike modellene/ tilnæringsmåtene deles i fire hovedkategorier¹ (Bjørge, 2015):

¹ Bjørge, Tore (2015). *Forebygging av kriminalitet*. Oslo: Universitetsforlaget

1. **Den strafferettslige forebyggingsmodellen** tar utgangspunkt i bruk av straff som både allmennpreventiv/ normgivende i forebyggende øyemed, og som avskrekkende og inkapasiterende for å hindre at den som har begått lovbrudd begår nye lovbrudd. Straff vil både virke avskrekkende på den domfelte slik at hen ikke begår ny kriminalitet og hindrer samtidig hen fra muligheten til å begå nye lovbrudd ved å frata hen muligheten til det, ved for eksempel fengselsstraff.
2. **Den situasjonelle forebyggingsmodellen** tar sikte på å redusere mulighetene, inkludert de fysiske, for å begå kriminalitet. Tiltak innenfor denne forståelsesrammen vil være å låse dører, vakthold og sikre belysning, men også å redusere gevinster ved å begå kriminalitet.
3. **Den sosiale forebyggingsmodellen** bygger på at kriminalitet er forårsaket av sosial og økonomisk marginalisering, vanskelige oppvekstvilkår, levekår og påvirkning fra negative miljøer. Det forebyggende arbeidet innenfor denne forståelsesrammen vil rettes mot faktorer som påvirker disse forholdene og dermed rettes mot det som anses som bakenforliggende årsaker til at kriminalitet oppstår. Innsikt i ulike sårbarhets- og beskyttelsesfaktorer for det enkelte individ eller gruppe, samt hvordan disse kan påvirkes blir sentralt i forebyggingsarbeidet. Tiltak kan settes inn på samfunnsnivå, gruppenivå eller individnivå på de ulike forebyggingsnivåene (universelt, selektert og indikert nivå), se modell nedenfor.
4. **Den risikobaserte forebyggingsmodellen** tar utgangspunkt i å redusere risikoen for at en kriminell handling inntreffer, til et lavest mulig nivå. Risikoen beregnes ut ifra en kombinasjon av sannsynligheten for at en hendelse oppstår og konsekvensen av at hendelsen inntreffer. Sårbarhet sier noe om vår evne til å motvirke potensielle skadevirkninger av en hendelse og gjenopprette normaltilstand, eller beskriver hvor enkelt/ vanskelig det er å ramme et bestemt mål. Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) brukes i økende grad for å beregne og utarbeide tiltak for å påvirke sårbarhet og risiko.

Helhetlige/integrative modeller

Det meste av det kriminalitetsforebyggende arbeidet i Norge i dag integrerer elementer fra flere av modellene/tilnærmingene beskrevet over, med en hovedvekt på den sosiale modellen. En helhetlig modell for kriminalitetsforebygging er utviklet av flere i en skandinavisk kontekst, blant annet professor ved UiO, Tore Bjørgo, og Kasper Fisker i Danmark, som har utviklet det *Kriminalpreventive styresystem*².

Integrative modeller tar sikte på å kartlegge og påvirke ulike faktorer som kan forårsake, opprettholde eller redusere kriminalitet. For at forebyggingen skal være virksom er det en forutsetning med en god analyse av problemet og målgruppe forut for igangsetting av tiltak. Sentralt i det *kriminalpreventive styresystem* er tanken om å bruke riktige tiltak knyttet til nivå av bekymring/risiko. Kasper Fisker advarer mot det han kaller «overdosering» eller «underdosering» av tiltak; at man igangsetter sterke tiltak mot det som ikke er et problem, og at man da risikerer å skape et problem, eller at man møter store utfordringer med for svake eller for få tiltak. For å unngå disse fallgruvene krever det gode vurderinger av grad av bekymring, målgruppe, tiltak eller formål, og en skiller gjerne forebygging på ulike nivåer.

Byggende, forebyggende og kriminalitetsforebyggende nivåer og tiltak

For å forebygge rus og kriminalitet er vi avhengig av innsats på flere nivåer. Omfanget av kriminalitet og rus henger tett sammen med hvordan samfunnet er bygd opp. Alle mennesker har behov for å føle seg sett, inkludert og verdsatt. En helt sentral forebyggende oppgave er derfor å hindre at

² Fisker, Kasper (2020). *Det kriminalpreventive styresystem*. København: Hans Reitzels forlag

individer og grupper opplever seg ekskludert og marginalisert. Å sikre gode og stimulerende oppvekstvilkår for barn og unge og vil kunne bidra til mindre problematferd, rusmisbruk og kriminalitet. Vi snakker her om *byggende* virksomhet.

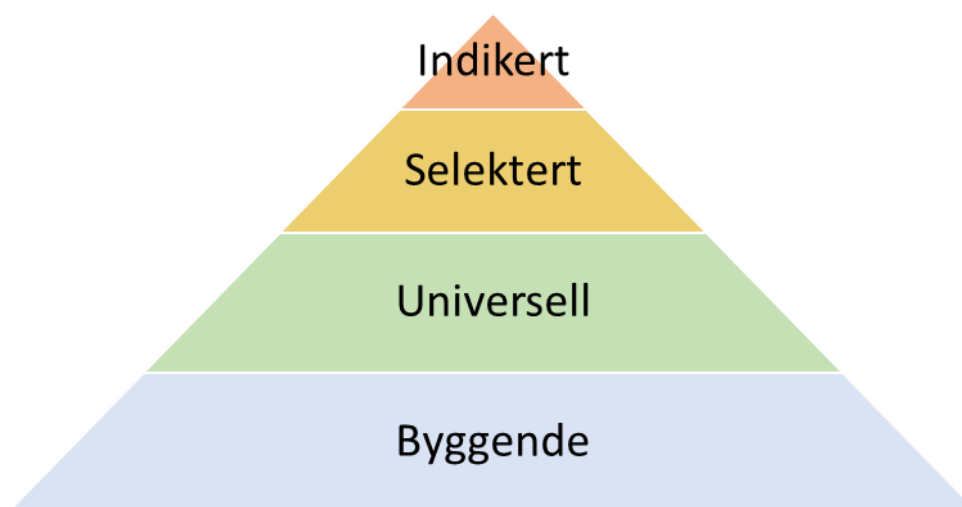
Når det byggende ikke er tilstrekkelig, er det behov for *forebyggende* tiltak. I den forebyggende arena er det et mål å hindre at problemer oppstår ved å styrke de byggende strukturene. Forebyggende tiltak retter seg mot en identifisert risiko, men handler om å forebygge langt mer enn rus og kriminalitet. Målet med *kriminalitetsforebyggende* innsats er å hindre at kriminelle handlinger finner sted eller gjentar seg. Denne innsatsen rettes gjerne inn mot miljøer eller situasjoner der det er høy risiko for kriminalitet.

Inndeling etter målgruppe eller risiko

Det er viktig å være bevisst hvem som skal være målgruppe for den forebyggende innsatsen og hvor langt på vei problemene har kommet. På mange områder, og særlig på det vi kaller *byggende*, er det både enklest, rimeligst og mest effektivt med tiltak og ordninger som rettes seg mot alle.

I mange tilfeller vil det imidlertid være særlig viktig å treffe de personene, gruppene eller områdene der risikoen er størst. Det kan da være lurt å spisse den forebyggende innsatsen. Når man vurderer forebyggingen av rus og kriminalitet i kommunen eller politidistriktet, er det viktig å kartlegge innsatsområder etter målgruppe og risiko (Kilde: Konfliktrådet; [Rus- og kriminalitetsforebygging - Konfliktrådet \(konflikttraadet.no\)](https://www.konflikttraadet.no)).

Byggende og forebyggende nivåer og målgrupper kan illustreres gjennom *Forebyggingstrekanten*:

Indikert/tertiær forebygging: Rettes mot de som allerede har problemer, for å bidra til positiv utvikling og hindre forverring og tilbakefall.

Selektert/sekundær forebygging: Tiltak som retter seg mot utvalgte grupper som av ulike grunner er i faresonen for å utvikle problemer med rus og kriminalitet.

Universell/primær forebygging: Tiltak som retter seg mot hele befolkningen, som i denne sammenheng vil si alle barn og unge i kommunen, deres foresatte og ansatte som jobber med barn/unge, uavhengig av identifisert risiko. Mål å hindre at problemer oppstår. Tiltak retter seg mot en identifisert risiko, men handler om å forebygge langt mer enn rus og kriminalitet.

Byggende virksomhet: Å sikre gode, inkluderende og stimulerende oppveksttiltak for barn og unge. Mål å sikre at individer og grupper ikke blir ekskludert og marginalisert.

(Kilde: Konfliktrådet; [Rus- og kriminalitetsforebygging - Konfliktrådet \(konflikttraadet.no\)](https://www.konflikttraadet.no))

2.2 Erfaringskompetanse

Kunnskapsbasert praksis innebærer også å bruke fagpersoners vurderinger og erfaringer med hvilke tiltak som fungerer og ikke fungerer. SLT-modellen er tverrfaglig representert i alle nivåer. Ulike fagområder og profesjoner bidrar med ulik kompetanse og ulike perspektiver i drøftinger rundt sentrale problemstillinger, vurdering av tiltak og evaluering av tiltak.

Kriminalitetsforebyggende arbeid har ikke alltid to streker under svaret. Det innebærer også prøving og feiling. SLT modellen sikrer faste tverrfaglige møtepunkter der utviklingstrekk og tiltak drøftes på ulike nivåer; det etterstrebtes å fortløpende identifisere læringspunkter fra igangsatte tiltak, avdekke behov som ikke er ivaretatt, være oppmerksom på tiltak som fungerer og bør opprettholdes/videreutvikles, innhente erfaringer fra andre kommuner/land samt være åpen for å gjøre justeringer i takt med samfunnsutviklingen.

2.3 Brukermedvirkning

Medvirkning og innspill fra brukere som problemstillinger angår og tiltak rettes mot, bidrar med perspektiver og erfaringer som gir en ytterligere dimensjon i den kunnskapsbaserte praksisen. Ved individuell oppfølging fra kommunale tjenester foregår det medvirkning gjennom drøfting av behov og tiltak, beslutningsprosesser og utarbeidelse av oppfølgingsplaner. På gruppenivå kan medvirkende prosesser gjennomføres på ulike måter, for eksempel gjennom workshops, spørreundersøkelser eller dialogmøter. Ungdata ungdomsundersøkelsen og elevundersøkelse er en viktig kilde til «ungdommens stemme» i offentlig virksomhet og tjenesteutvikling. Den reelle betydningen av hva som kommer ut av en medvirkningsprosess kan variere og avhenge av flere faktorer. I medvirkende prosesser vil det være viktig å avklare formål med medvirkningsprosessen og forventinger til hvilken betydning dette vil ha for brukere av tiltak.

3 UTFORDRINGSBILDET BÆRUM 2023

Det gjeldende utfordringsbildet i Bærum skal til enhver tid være førende for SLT arbeidets innsatsområder. For å definere utfordringsbildet, brukes politiets kriminalitetsstatistikk, Ungdomsundersøkelsen Ungdata, innspill fra tjenestene i SLT modellen og andre samarbeidspartnere i SLT arbeidet.

3.1 Utfordringsbildet i Bærum beskrevet av Oslo politidistrikt

Barne- og ungdomskriminalitet er et tema som fenger, og i 2023, og så langt i 2024 har mediebilde og den offentlige debatten vært preget av økende tall³ på den registrerte kriminaliteten blant barn og

³ Merk at det også er noe ulike fremgangsmåter, og mål på den registrerte kriminaliteten. Dette kan gi noen nyanseforskjeller, og tallene som presenteres kan være annerledes. Det overordnede bilde, og økningen som beskrives gjør seg imidlertid gjeldende på tvers av metodiske ulikheter.

unge, både i Oslo politidistrikt, og ellers i landet.⁴ Selv om denne økningen ikke kun er et "Oslo fenomen" men treffer nasjonalt, er det likevel slik at utviklingen i Oslo og nærliggende kommuner, ofte blir førende for den offentlige debatten, også utenfor Oslos grenser. Økende tall må også ses i sammenheng med at de personene som beskrives i denne rapporten utgjør en svært liten del av barne- og ungdomsbefolkningen i kommunene.

Det har også vært knyttet spesiell bekymring til utviklingen i voldskriminalitet blant barn og unge, og spesielt blant de under 15 år. Det beskrives både utviklingen i voldsanmeldelser hvor barn og unge er registrert som gjerningsperson, og voldsanmeldelser hvor barn og unge er registrert som fornærmet.

3.2 Politiets registerdata og økende anmeldelsestall som utgangspunkt

Både statistisk sentralbyrå (SSB), politidirektoratet, og de enkelte politidistriktene utformer analyser i forskjellig omfang og form som kunnskapsgrunnlag for å si noe om kriminalitetsutfordringene i Norge. Mye av dette bygger på statistikk fra politiets register, med de fordeler og ulemper som det fører med seg. Slike registerdata inneholder store mengder informasjon, som antas å være av god kvalitet og som strekker seg over lange tidsperioder. Samtidig er det viktig å huske på at det som egentlig måles i disse sammenhenger er hva som registreres. Slike data er ikke uten feilkilder og svakheter, selv om statistikk og tall fra slike kilder lett kan gi inntrykk av en form for vedtatt og absolutt sannhet når de presenteres.

For analyser som baserer seg på politiets register er utgangspunktet hva politiet registrerer. Metodisk gjør man visse antagelser om at den registrerte kriminaliteten sier noe om kriminalitetsbilde.

Endringer i kriminalitetsbilde er imidlertid bare en av flere faktorer som kan innvirke på utviklingen i den registrerte kriminaliteten. Andre viktige elementer er endringer i politiets fokus og kontrollvirksomhet, kanskje også i form av større samfunnsendringer som setter føringer for politiets arbeid. Et eksempel på dette er endringer i registreringer innenfor kategorien narkotika. Som en forlengelse av en større samfunnsdebatt, og endringer i rutiner og praksis knyttet til hvordan politiet forholder seg til spesielt mindre alvorlige narkotikalovbrudd, er det naturlig å se sammenhengen mellom dette, og synkende anmeldelsestall. Når antall anmeldelser innenfor denne kategorien går ned, er det derfor rimelig å stille spørsmålstegn ved om dette reflekterer faktiske endringer i unges omgang med narkotika. Det er samtidig ikke gitt at begge deler ikke kan være sant, at unges rusbruk faktisk går ned, samtidig som avdekkingen av den rusbruken som finnes blir mindre. Andre kilder tyder på at det i dette tilfelle ikke er en klar sammenheng mellom nedgangen i antall anmeldelser på dette feltet, og rusbruk blant barn og unge. 5 Anmeldelser for narkotikalovbrudd er her brukt som et konkret eksempel på hvordan ulike faktorer sammen kan påvirke anmeldelsesstatistikken, sammen med, eller uavhengig av faktiske endringer i kriminalitetsbildet.

Et annet eksempel er politiets fokus på enkelte geografiske områder, eller bestemte problemstillinger som også betyr at mer av den faktiske kriminaliteten avdekkes, og dermed blir en del av tallmaterialet. Mørketallene, eller den delen av kriminaliteten som ikke avdekkes, og dermed ikke telles med i

⁴ Se for eksempel uttalelser fra politidirektoratet ; <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2024/01/31/bekymringsfull-utvikling-innen-ungdomskriminalitet/> og medieomtale av samme tallgrunnlag: https://www.nrk.no/norge/politidirektoren-bekymret_-stor-okning-i-ungdomskriminalitet-1.16741920

⁵ Se for eksempel Bakken, A. (2023). Ung i Oslo 2023. Ungdomsskolen og videregående skole. NOVA Rapport 6/23. Oslo:NOVA, OsloMet. S. 54 – 63

datamaterialet kan med andre ord variere som følge av politiets målrettede arbeid. Noen ganger er dette tydelig, som et uttrykt fokus på et geografisk område, eller endringer i håndtering av spesielle lovbruddstyper, som narkotika. Andre ganger kan dette være vanskelig å tolke, og endringer over tid kan forklares både ved faktiske endringer i handlingsmønster, og i kontrollvirksomhet fra politiet og andre. Senere tids fokus på butikktveri er et eksempel på dette. En økt forekomst, og opplevelse fra næringslivet om at flere unge stjeler, og at dette retter seg mot spesielle varetyper, kan igjen føre til økt kontrollvirksomhet og et økende antall anmeldelser.

Statistikk av den form som politiets registerdata gir kan fort gi en falsk opplevelse av en fasit. Tall, prosentandeler og prosentvis økning gir et konkret holdepunkt for å beskrive fenomener som ofte er langt mer kompleks. Videre består enkelte av fordelingene og grupperingene brukt i denne rapporten av tall som er så små at for eksempel prosentvise endringer kan gi misvisende store tall, fordi endringen skjer fra i utgangspunktet lav forekomst. På tross av svakhetene er data av denne typen svært viktig, sammen med andre kilder og analyser, for å forstå kriminalitetsbildet og de samfunnsutfordringene vi står ovenfor til enhver tid.

Å gi et utvetydig svar på hvorfor barne- og ungdomskriminaliteten utvikler seg som den gjør er utenfor rammene for denne rapporten. Formålet er primært å beskrive utviklingen, og samtidig gi en mer detaljert redegjørelse av utviklingen som i stor grad har vært diskutert på et overordnet nivå hva angår statistikken fra 2023. På flere punkter vil rapporten imidlertid peke på en rekke forskjellige mulige forklaringer, eller retninger i utviklingen som bør følges i kommende år. Og selv om pandemi og smitteverntiltak har vært omhandlet i samtlige av de siste års SLT rapporter i ulik grad, så er en av rapportens budskap at hvordan kriminalitetsutviklingen blant barn og unge i Bærum vil se ut i etterkant av pandemien, fortsatt er et til dels ubesvart spørsmål. Det som er tydelig er at nedgangen i årene 2020 – 2022 ikke fortsetter inn i 2023, og at man med det kan anta at den dempende effekten som pandemien har hatt på den registrerte kriminaliteten ikke er en varig utvikling.

3.3 Politiets datagrunnlag og metode

Datamaterialet for denne rapporten er straffesaksregisteret STRASAK. For analyser av barne- og ungdomskriminalitet er det en forutsetning at en mistenkt, siktet eller domfelt person er identifisert, slik at man kan avgrense analyse til den relevante aldersgruppen. Datagrunnlaget i denne rapporten bygger derfor utelukkende på saker med kjent gjerningsperson. Datoen som brukes baserer seg på det tidspunkt en person er registrert som anmeldt i politiets register. Dette er for å sikre best mulig sammenligningsgrunnlag, da for eksempel gjerningstidspunkt vi gi et skjevt bilde av den siste tids utvikling ettersom anmeldelser kan registreres lenge etter at et lovbrudd har funnet sted, enten fordi personen ikke er identifisert tidligere, eller fordi politiet først lenge etterpå blir klar over forholdet. For å unngå at kriminalitet begått av personer som nå er voksen har innvirkning på statistikken gjøres det derfor en avgrensning mot saker hvor det er mer enn to år fra gjerningstidspunkt til registreringstidspunkt.

Datamaterialet til denne rapporten er videre begrenset til anmeldelser med gjerningssted i Bærum kommune, og alder ved gjerningstidspunkt i aldersgruppen 10-17år og 18 – 22år. For å sikre best mulig datakvalitet, og for å unngå frafall av data grunnet manglende steds plassering er fordeling på kommunenivå gjort basert på politisoner. Det er også et antall anmeldelser som ikke lar seg stedfeste nøyaktig, for eksempel fordi det ikke er tydelig hvor lovbruddet har funnet sted, det strekker seg over flere steder og over lengre tid, eller det har foregått helt eller delvis i det digitale rom. Anmeldelser registrert med gjerningssted i Oslo politidistrikt, men som ikke er videre plassert i Bærum kommune er utelat fra denne analysen. Den antas at noe, men ikke alt av dette reelt har gjerningssted i Bærum

kommune.⁶ Anmeldelser som av ulike grunner er registrert med gjerningssted i Bærum kommune, men ikke lar seg stedfeste videre er inkludert i det totale oversiktsbilde.

Det er også viktig å påpeke at datagrunnlaget ikke er begrenset til rettskraftige avgjørelser, men omfatter personer med status som «mistenkt», «siktet», eller «domfelt». Det er altså ikke nødvendigvis bevist at en straffbar handling faktisk har funnet sted, eller at det er den registrerte personen som er ansvarlig. Vi har likevel, og for enkelhets skyld, valgt å bruke betegnelsen mistenkt, eller gjerningsperson for å beskrive alle de tre rollene.

Kategorier og underkategorier for lovbruddstyper som er lagt til grunn er utformet for å kunne sammenligne best mulig tilbake i tid, blant annet i forbindelse med overgang til ny straffelov og endringer i politiets register. De samsvarer derfor ikke med inndelingen som for eksempel er gjort av SSB, men samsvarer med den fordelingen som er brukt i tidligere rapporter.

Som allerede påpekt baserer datamaterialet i denne rapporten seg utelukkende på den registrerte kriminaliteten, noe som alltid vil være assosiert med store mørketall. Måten dette påvirker tallene på kan også variere på tvers av ulike lovbruddstyper, og over tid (som for eksempelet med narkotikakriminalitet beskrevet over). Noen ganger er slike særegenheter, eller endringer åpenbare, men det kan også skje mer gradvise, eller mindre åpenbare endringer som kan få betydning for kriminalitetsstatistikken. Når det oppstår store og brå endringer, er det derfor verdt å stille spørsmålstegn ved hvorfor dette skjer.

3.4 Tre sentrale begreper

I denne rapporten brukes tre relaterte, men ulike begreper til å beskrive den registrerte kriminaliteten. Dette er *forhold*, *anmeldelse* og *mistenkte personer*. Dette representerer tre ulike måter å måle den registrerte kriminaliteten på, og sett i sammenheng bidrar de til å belyse og nyansere utviklingen. Når man leser statistikken, er det samtidig viktig å være oppmerksom på forskjellene mellom de tre begrepene.

Et **forhold** er relasjonen mellom en person og en straffbar handling. Det vil si at for en anmeldelse med flere gjerningspersoner, vil denne telles som tilsvarende mange forhold. En person kan videre være registrert med flere forhold, dersom vedkommende knyttes til flere straffbare handlinger. Antall forhold er derfor høyere enn antall personer, og antall anmeldelser. Samtidig gir antall forhold et annet bilde på hvor mye av kriminalitetsbilde enkelte faktorer "fyller" både i forhold til hverandre, og over tid. Dette gjelder spesielt når man beskriver ting som knyttes til personer. Man vet for eksempel at gutter og menn er overrepresentert i statistikken over tid. Noe av dette synliggjøres ved å se på antall unike personer som er registrert med kriminalitet. Og samtidig se på antall forhold gir et annet bilde av hvor stor del av kriminaliteten som begås av gutter.

En **anmeldelse** representerer et saksnummer i politiets register. En anmeldelse kan dekke flere personer, og dermed flere forhold. Når antall anmeldelser i rapporten brytes ned på alder eller kjønn, så beskriver dette anmeldelser hvor minst en av personene registrert i anmeldelsen oppfyller det relevante kriteriet. Det er allikevel en forskjell på antall anmeldelser og antall hendelser, da en hendelse kan generere flere anmeldelser. Et eksempel på en situasjon hvor dette kan skje er en hendelse hvor en person blir anmeldt for å kjøre uten gyldig førerkort, og samtidig for å kjøre i

⁶ Dette skiller seg noe fra metoden i tidligere rapporter, hvor disse anmeldelsene er talt med. Dette har noe å si for det totale antallet, men gir marginalt utslag i trender fra år til år. Grunnen til at disse er utelatt er for å unngå at anmeldelser som reelt ligger utenfor Bærum kommune telles med i denne statistikken.

beruset tilstand. Dette vil generere to anmeldelser, da det er to ulike lovbrudd. Av metodiske hensyn beskrives ikke antall hendelser i denne rapporten, men det er verdt å merke seg at anmeldelser som her telles som individuelle saker, kan ha en sammenheng, og ikke er isolert fra hverandre.

En **mistenkt**⁷ person brukes her for å beskrive en unik person. Når det refereres til antall mistenkte, menes her antall personer som er registrert med et eller flere forhold, uavhengig av hvor mange ganger de er anmeldt. Samtidig kan en person være registrert i flere aldersgrupper dersom en person anmeldes flere ganger i løpet av et år, for eksempel om man anmeldes en gang som 14åring, og senere samme år etter fylte 15år. Personen vil da telle både i antall 10-14år og 15-17år, men kun en gang i det totale antallet for 10-17år. Dette er en av grunnene til at antall personer også ses i sammenheng med antall forhold for å danne et helhetlig bilde.

Disse tre måtene å måle kriminalitetsbilde på har ulike styrker og svakheter avhengig av hvilke spørsmål man søker svar på i dataene. I denne rapporten omtales først og fremst antall anmeldelser og antall mistenkte personer, men i noen sammenhenger brukes også forhold som et mål. De ulike målene kan ikke sammenlignes på tvers, og lesere bes alltid merke seg hvilke mål det refereres til.

3.5 Anmeldelser med mistenkt/siktet 10-17 år

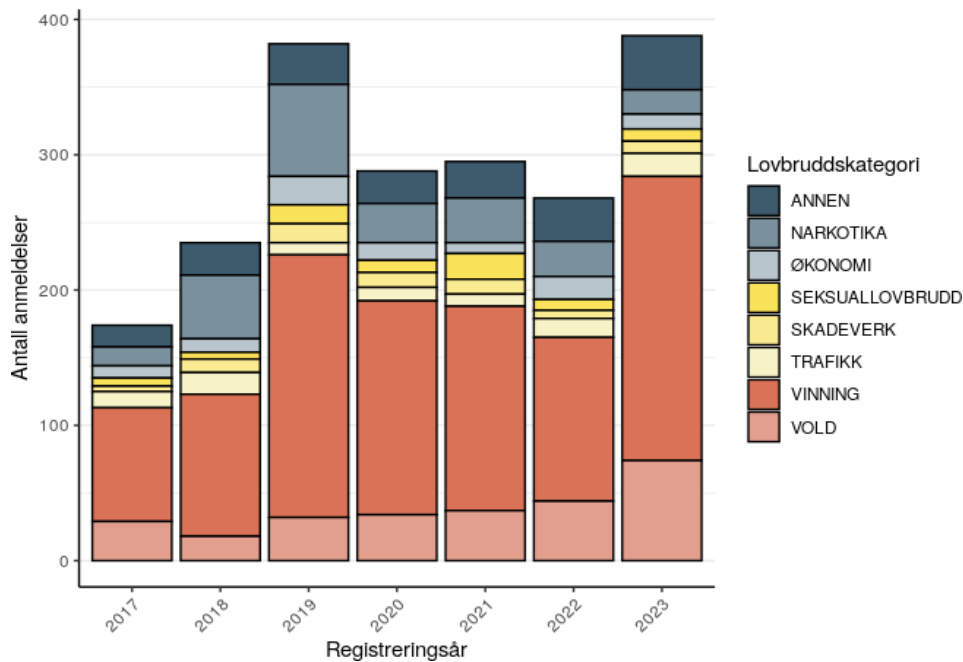
Antall anmeldelser

I Bærum kommune ble det i 2023 registrert tilnærmet samme antall anmeldelser med en eller flere mistenkte/siktede i alderen 10-17 år som i 2019⁸. De tre årene imellom var preget av pandemi og smitteverntiltak som brøt en veksttrend i årene før. Antallet anmeldelser i 2023 kan sies å representere en normalisering til situasjonen før pandemien.

⁷ For enkelhets skyld, og for leservennlighet brukes her ordet mistenkt. I datagrunnlaget omfatter dette personer registrert som mistenkt, siktet eller domfelt i datamaterialet.

⁸ Anmeldelsesstatistikk er en sentral kilde til kunnskap om kriminalitetens omfang og utvikling. Antall anmeldelser er samtidig et resultat av flere faktorer. De gjenspeiler folks erfaringer med lovbrudd, men også endringer i anmeldelsestilbøyelighet, politiets prioriteringer, teknologiske verktøy for avdekking og anmeldelse, medienes informasjon og kjennskap til lokale forhold. Statistikk med et begrenset antall enheter kan også medføre at små bevegelser i tallmaterialet kan gi store prosentvise utslag og tillegges for mye vekt.

Figur 1. Antall anmeldelser med mistenkt/siktet 10-17 år fordelt på lovbruddstyper. Gjerningssted Bærum kommune.

Vinningstyveri i form av butikkyveri har over flere år vært det dominerende lovbruddet i barne- og ungdomskriminaliteten i kommunen. Det gjaldt også for 2023, og antallet anmeldelser oversteg nivået fra "toppåret" 2019. Videre var det i 2023 en vekst i voldsanmeldelser, og antallet har vært økende siden 2018. Derimot har antallet registrerte narkotikalovbrudd avtatt betydelig etter 2019 i denne aldersgruppen. I Tabell 1 nedenfor framkommer mer detaljert informasjon om antallet anmeldelser i 2023 med mistenkt/siktet 10-17 år der gjerningsstedet var Bærum kommune. Det totale antallet anmeldelser var 388. Dette var en økning på 45 % fra 2022, og 47 % over snittet i prepandemiperioden (2017-19). Antallet i 2023 var det høyeste gjennom de siste 7 årene, og følger veksttenden i årene før pandemien. Sammenlignet med 2019, det siste året før pandemien, var veksten i barne- og ungdomskriminaliteten beskjeden og gikk fra 382 anmeldelser til 388.

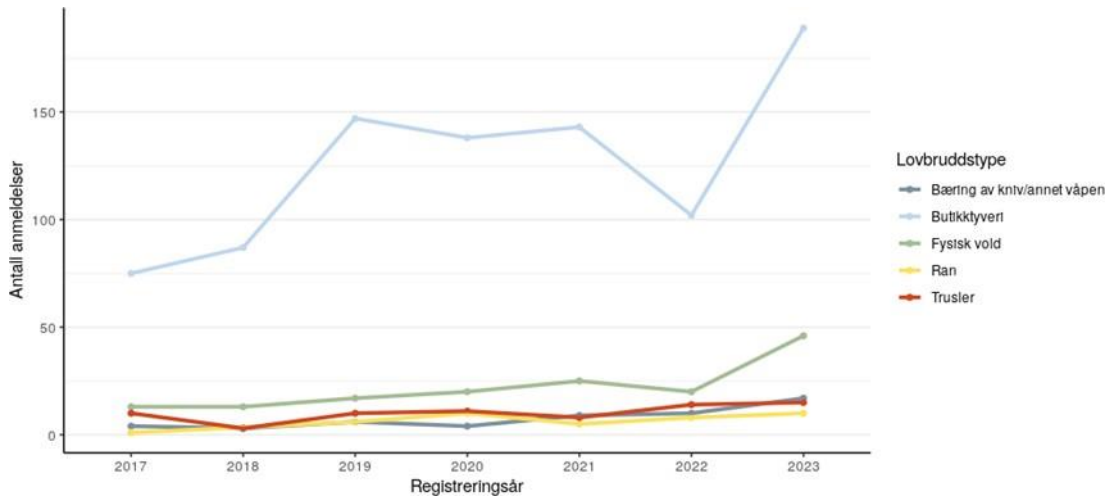
Tabell 1. Antall anmeldelser med mistenkt/siktet 10-17 år fordelt på lovbruddstyper og underkategorier. Gjerningssted Bærum kommune.

Tabell: Antall anmeldelser for alderen 10 - 17 i Bærum kommune	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Annen	16	24	30	24	27	32	40
<i>Bæring av kniv/annet våpen</i>	-	-	6	-	9	10	17
<i>Hensynsløs adferd/Personforfølgelse</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ordensforstyrrelser</i>	-	-	-	-	-	-	-
Narkotika	14	47	68	29	33	26	18
Seksuallovbrudd	-	5	14	9	19	8	9
Skadeverk	-	10	14	11	11	6	9
Trafikk	12	16	9	10	9	14	17
Vinning	84	105	194	158	151	121	210
<i>Butikktveri</i>	75	87	147	138	143	102	189
<i>Ran</i>	-	-	6	10	5	8	10
Vold	29	18	32	34	37	44	74
<i>Fysisk vold</i>	13	13	17	20	25	20	46
<i>Mot. off. tj.person</i>	-	-	-	-	-	8	13
<i>Trusler</i>	-	-	-	-	-	14	15
Økonomi	9	10	21	13	8	17	11
Total	174	235	382	288	295	268	388

Fra 2022 til 2023 økte antallet anmeldte *vinningslovbrudd* med mistenkt/siktet 10-17 år med 74 % (+89). Antallet i 2023 var det høyeste i de siste 7 årene og 65 % over snittet for prepandemiperioden. Anmeldelsene omhandlet i all hovedsak *butikktveri*. I 2023 økte disse med 85 % fra 2022 og 84 % fra prepandemiårene. Som Figur 2 viser, har den betydelige veksten i en så omfangsrik lovbruddskategori vært vesentlig for at barne- og ungdomskriminaliteten i Bærum i 2023 steg til et nivå over de foregående årene, inkludert 2019.

Vi minner om at antallet anmeldelser av *butikktveri* i stor grad avhenger av butikkene og vekterselskapenes kontroll- og anmeldelsesrutiner. Disse kan ha endret seg gjennom de senere årene, blant annet i sammenheng med pandemien. Fortsatt er det imidlertid Sandvika storsenter som peker seg ut som gjerningssted.

Figur 2. Antall anmeldelser med mistenkt/siktet 10-17 år fordelt på utvalgte lovbruddskategorier. Gjerningssted Bærum kommune.

Ran er en særlig alvorlig form for vinningslovbrudd. I 2023 ble det registrert 10 anmeldelser av ran i Bærum kommune og med mistenkt/siktet 10-17 år. Dette var like mange som i pandemiåret 2020, da antallet var avvikende høyt sammenlignet med den foregående femårsperioden med lave ranstall. Et relativt høyt antall ransanmeldelser også i 2022 (8) kan være et varsel om stigende trender.

En annen bekymringsfull utvikling i 2023 var økende antall anmeldelser i lovbruddstype *vold* (+68 %), herunder *fysisk vold* (46) som ble mer enn fordoblet fra året før (20) og fra snittet i prepandemiperioden (14).

Antallet anmeldelser var spesielt høyt for *kroppskrenkelses* (39), selv om det til en viss grad også gjaldt mer alvorlig *kroppsskade* (5). Inkludert i lovbruddstype *vold* er også ulike former for *angrep på offentlig tjenesteperson*, i hovedsak politi, med et høyere antall anmeldelser i 2023 (13) enn i 2022

(8) og i prepandemiårene (snitt på 4). For de 13 anmeldelsene i 2023 gjaldt 4 fysisk angrep på tjenesteperson, mens resten omhandlet trusler m.m.

For kriminalitetstype *vold* var det derfor, samlet sett, tegn på en stigende trend i barne- og ungdomskriminaliteten i Bærum. Samtidig må man ta høyde for at kontroll- og arbeidsrutiner i politiet, skoler og andre instanser, kan ha virket inn på antall anmeldelser. Dette gjelder også økningen i anmeldelser som gjelder *bæring av kniv eller annet våpen* til 17 anmeldelser i 2023, det høyeste antallet på 7 år.

Antall personer

Totalt ble 325 unike personer 10-17 år mistenkt/siktet for lovbrudd i Bærum kommune i 2023. Dette var 64 flere enn året før (+25 %) og 129 flere enn snittet i prepandemiperioden (+66 %).

Gjennom de siste 7 årene har det vært en annen utvikling i antallet personer 10-17 år som ble mistenkt/siktet for lovbrudd, enn trendene beskrevet for antall anmeldelser. Den flerårige vekstkurven for anmeldelser ble brutt i 2020, og antallet var relativt lavt under pandemien. Antallet unge anmeldte *personer* fortsatt derimot å øke. Tidligere analyse har vist at veksten i antall unge mistenkte under pandemien i stor grad skyldtes brudd på smittevernregler, en type lovbrudd hvor mange personer ble registrert i samme anmeldelse. I tillegg ble det i 2021 registrert uvanlig mange

butikktyverier med flere unge mistenkte sammen.⁹ Veksten etter pandemien i antall personer 10-17 år som ble mistenkt/siktet for lovbrudd, kan bety at trenden innen butikktyveri har fortsatt, men et sikrere svar krever mer omfattende analyse.

Tabell 2. Antall personer 10-17 år mistenkt/siktet for lovbrudd 2017-2023 fordelt på kjønn og aldersgrupper. Gjerningssted Bærum kommune.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Dif f 2023 -	Dif f 2023 -	Diff 2023- prepan -	Diff 2023 prepan - demi %
Jenter totalt	37	43	82	111	131	86	117	31	36.0%	63	116.7%
<i>Jenter</i>	16	21	36	59	62	33	68	35	106.1%	44	179.5%
<i>10-14 år</i>											
<i>Jenter</i>	21	22	46	52	70	53	49	-4	-7.5%	19	65.2%
<i>15-17 år</i>											
Gutter totalt	110	140	176	168	181	175	208	33	18.9%	66	46.5%
<i>Gutter</i>	40	42	52	56	83	86	100	14	16.3%	55	123.9%
<i>10-14 år</i>											
<i>Gutter</i>	71	99	125	112	100	90	110	20	22.2%	12	11.9%
<i>15-17 år</i>											
Totalt	147	183	258	279	312	261	325	64	24.5%	129	65.8%
10 – 17 år											
<i>10 – 14 år</i>	56	63	88	115	145	119	168	49	41.2%	99	143.5%
<i>15 – 17 år</i>	92	121	171	164	170	143	159	16	11.2%	31	24.2%

Økningen på 64 unge personer mistenkt/siktet for lovbrudd fra året 2022 til 2023, gjaldt både gutter og jenter, men særlig jentene. Størst var veksten for *de yngste jentene i alder 10-14 år*, der antallet ble fordoblet fra 33 til 68. Til forskjell fra de foregående årene, var det i 2023 betydelig flere mistenkte jenter i den yngste aldersgruppen enn i aldersgruppen 15-17 år. For gutter var veksten fra 2022 til 2023 mer moderat og relativt lik for de to aldergruppene.

Sett i et lengre tidsperspektiv har antallet unge mistenkte/siktede 10-17 år totalt sett økt betydelig, med 66 % fra snittet i prepandemiperioden. Denne økningen gjelder spesielt den yngste gruppen innenfor begge kjønn, ikke minst for de yngste jentene som i løpet av de siste 7 årene aldri har vært flere enn i 2023.

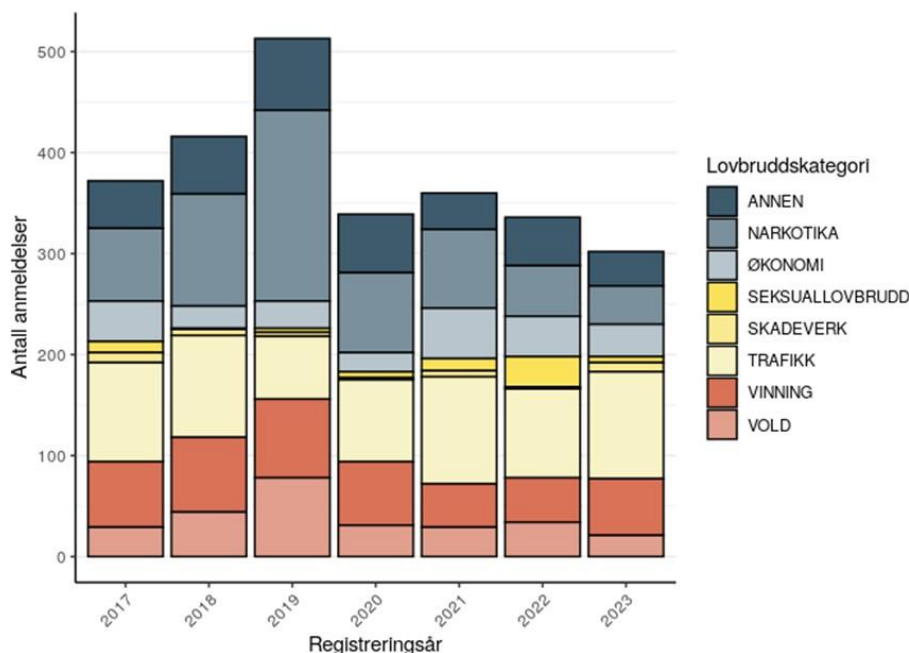
⁹ SLT rapport basert på data fra 2021: *Barn og ungdomskriminaliteten i Bærum kommune, Oslo politidistrikt.*

3.6 Anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år

Antall anmeldelser

Etter flere års økning, falt antall anmeldelser med mistenkt/siktet person 18-22 år brått da pandemien kom i 2020. I motsetning til utviklingen for den yngre aldersgruppen 10-17 år, fortsatte anmeldelsene å avta etter de mest pandemibelastede årene 2020 og 2021. Antallet anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år var lavere i 2023 enn det som her regnes som prepandemiperiodens begynnelse, 2017.

Figur 3. Antall anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år fordelt på lovbruddstyper. Gjerningssted Bærum kommune.

Trafikklovbrudd har i flere år vært det dominerende lovbruddet for denne aldersgruppen, med unntak av "toppåret" 2019, da *narkotika*-anmeldelsene var spesielt mange. Etter dette tidspunktet har antallet narkotika-anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år avtatt. I 2023 var det derimot et økende antall anmeldelser av voldslovbrudd sammenlignet med 2022, noe som også preget aldersgruppen 10-17 år.

I Tabell 3 nedenfor framkommer mer detaljert informasjon om antallet anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år der gjerningsstedet var Bærum kommune. Totalt ble det registrert 302 anmeldelser i 2023, som var en nedgang på 10 % fra 2022. Sammenlignet med snittet i prepandemiperioden var nedgangen på 30 %. Utviklingen i kriminalitet for aldersgruppen 18-22 år har dermed vært motsatt av det som gjaldt for den yngre aldersgruppen.

Nedgangen i anmeldelser fra 2022 til 2023 for aldersgruppen 18-22 år omfattet flere typer av lovbrudd, blant annet *seksuallovbrudd* som ble redusert fra et uvanlig høyt antall i 2022. Nedgangen i *vold*, *narkotika* og *annen kriminalitet* førte til et lavere antall anmeldelser av disse typene lovbrudd enn i noen av de foregående 6 årene. I denne generelle nedgangstrenden har det samtidig vært en viss økning i *butikktyveri* fra 29 i 2022 til 35 i 2023. Antallet ble da relativt likt med situasjonen i prepandemiperioden.

Tabell 3. Antall anmeldelser med mistenkt/siktet 18-22 år fordelt på lovbruddstyper og underkategorier. Gjerningssted Bærum kommune.

Tabell: Antall anmeldelser for alderen 18 - 22 i Bærum kommune	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Annen	47	57	71	58	36	48	34
<i>Bæring av kniv/annet våpen</i>	-	-	6	-	-	5	7
<i>Hensynsløs adferd/Personforfølgelse</i>	12	-	-	7	5	11	-
<i>Ordensforstyrrelser</i>	-	6	-	-	-	5	-
Narkotika	72	111	189	79	78	50	38
Seksuallovbrudd	11	-	-	6	12	30	6
Skadeverk	10	6	-	-	6	-	9
Trafikk	98	101	62	81	106	88	106
Vinning	65	74	78	63	43	44	56
<i>Butikktyveri</i>	33	28	34	21	28	26	35
<i>Ran</i>	-	-	-	5	-	-	-
Vold	29	44	78	31	29	34	21
<i>Fysisk vold</i>	16	23	29	14	16	21	10
<i>Mot. off. tj.person</i>	-	11	18	7	5	-	-
<i>Trusler</i>	-	10	31	9	8	-	-
Økonomi	40	22	27	19	50	40	32
Total	372	416	513	339	360	336	302

Antall personer 18-22 år

Totalt ble 185 unike personer i alder 18-22 år mistenkt/siktet for lovbrudd i Bærum kommune i 2023. Dette var 40 færre enn i 2022 (-18 %) og 106 færre enn i prepandemiperioden (-36 %).

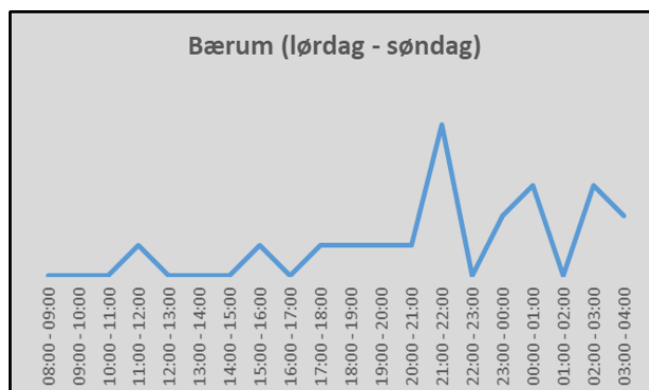
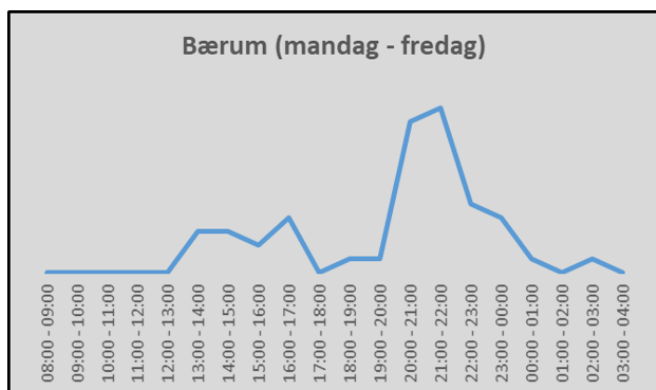
Tabell 4. Antall personer 18-22 år mistenkt/siktet for lovbrudd 2017-2023 fordelt på kjønn. Gjerningssted Bærum kommune.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Diff 2023-22	Diff 2023-22 %	Diff 2023- prepan- demi	Diff 2023- prepan- demi %
18 – 22 år	244	274	355	230	288	225	185	-40	-17.8%	-106	-36.4%
<i>Kvinner</i> 18 – 22 år	37	53	46	44	70	48	26	-22	-45.8%	-19	-42.6%
<i>Menn</i> 18 – 22 år	207	221	309	186	218	177	159	-18	-10.2%	-87	-35.3%

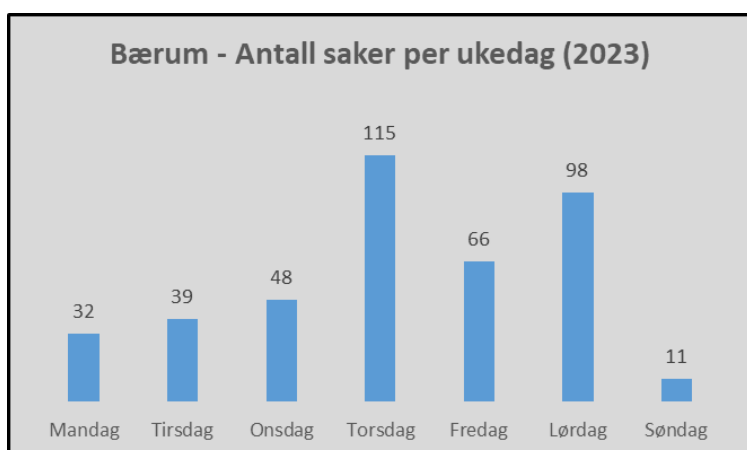
For mistenkt/siktet i aldersgruppen 18-22 år var nedgangen størst blant kvinner, fra 48 i 2022 til 26 i 2023. Antallet menn gikk ned fra 177 til 159. For begge kjønn var antallet personer det laveste gjennom de siste 7 årene.

3.7 Tidspunkt for vold, trusler og ran

En gjennomgang viser at det er enkelte måneder, ukedager og tider på døgnet som skiller seg ut negativt i forhold til ulike integritetskrenkende anmeldte handlinger utført av og mot ungdom. For gjerningstidspunkt så er det en del saker hvor det mangler data i registrene, men det er likevel et tilstrekkelig antall saker til at forskjellene kommer til syne. I gjennomgangen er det gjort et bevisst valg om å begrense den følgende temporale analysen til kategoriene vold, ran og trusler som ikke stammer fra nære relasjoner eller som har en seksuell komponent. Det er benyttet saker der det er en fornærmet i alderen 10 – 22 år, heller enn å velge ut basert på alderen til gjerningspersonen.¹⁰

Som man ser på diagrammene over, så er det noen få episoder med vold, ran og trusler som treffer unge på dagtid mandag – fredag i det som typisk er skole- eller arbeidstid. Etter 16:00 så er det et par timer med middels aktivitet, før det tar seg opp igjen med en høyaktiv periode som varer fra 20:00 – 00:00. For helgen så er det tydelig at perioden 21:00 – 04:00 er tidsrommet man bør bekymre seg for, og man ser også at 21:00 – 22:00 er den individuelt høyest representerte timen.

Isolerer man bysentrum¹¹, så blir imidlertid mønsteret svært tydelig i at det nesten utelukkende er ettermiddag og kveldstidene som er aktuelle for denne typen kriminalitet begått mot ungdom. Mønsteret er tilsvarende uavhengig av om man ser på hverdager eller helgedager.

¹⁰ Det er sjelden at personer over 22 år utøver vold eller ran mot unge utenfor nære relasjoner, slik at tilnærmingen i praksis vil gi nesten utelukkende relevante saker. Det vil generelt gi et bedre utvalg fordi det alltid må være en fornærmet i en slik sak, mens det i mange tilfeller ikke er identifisert en gjerningsperson.

¹¹ Det er tatt utgangspunkt i den geografiske politisonen "Sandvika" når man snakker om sentrum.

3.8 Relevante fenomener

Det geografiske perspektivet

Spesifikke karakteristikk ved et område kan være med på å påvirke både type og frekvens på kriminalitet. Samtlige analyser som ser på stedsplassing av integritetskrenkende handlinger de siste årene, viser at de sentrumsnære områder skiller seg ut negativt. En kombinasjon av bysentrum og kollektivknutepunkt der flere kollektivløsninger møtes gir en naturlig møteplass for unge. Det er i et slikt område også en rekke tilbud i form av mat, butikker, kjøpesenter, ungdomsklubber og kino. Samtidig som stor bevegelse og aktivitet innad i sentrumsnære områder kan gi et uoversiktlig bilde for det formelle kontrollapparatet, er det også mulig å tenke seg at det store antallet tilreisende, få bosatte og høy grad av anonymitet, svekker graden av uformell kontroll i området.

I tillegg til kollektivknutepunkter, så vil politiet fremheve både kjøpesenter og hurtigmatsteder som steder der mange ungdommer oppholder seg. Det representerer også arenaer hvor det begås kriminelle handlinger.

Skolene er også en kjent arena for integritetskrenkende kriminalitet, men det er lite av dette som faktisk anmeldes når man ser på straffesakene i området

Konflikter

I politidistriktet er det til enhver tid pågående konfliktlinjer mellom relativt jevnbyrdige kriminelle miljøer. Et flertall av disse konfliktene involverer parter som primært består av unge personer mellom 14 og 20 år. I tilfellet Asker og Bærum så er denne alderstendensen like sterk som i Oslo, og politiet har kartlagt flere konflikter som har oppstått i løpet av det siste året.

Kniv

Straffesaksstatistikken for bæring kan synes noe lav, og vi mistenker store mørketall. Politiet har kunnskap om at ungdommer jevnlig bærer kniv.

Bæringen av kniv bidrar åpenbart til å øke skadepotensialet drastisk ved interaksjon mellom unge aktører med lav impuls kontroll.

Politiet er kjent med at ungdom uten kriminell historikk har valgt å bære kniv for å beskytte seg mot vilkårlige ran og vold. Politiet ser på dette som en bekymringsfull utvikling. Oppfatningen om at mange av de kriminelle ungdommene går med kniv er dessverre også egnet til å påvirke vanlige voksne sin tilbøyelighet til å intervensere i hendelser, eller til å konfrontere ungdom når man observerer problematisk atferd.

«Snitchekultur» og anmeldelsestilbøyelighet

Fenomenet "snitch" eller "snitchekultur" vil si en person som avslører kriminelle handlinger til politiet. Politiet har observert en utvikling hvor det i stadig større grad er kriminelle aktører som definerer det å anmelde en kriminell handling begått mot en selv som snitching. Et vanlig eksempel er personran eller vold, hvor offeret ofte trues med og risikerer å møte represalier fra utøverens dersom man velger å anmelde det.

Politiet mottar endel henvendelser om ran, vold eller trusler, men hvor enten ungdommen selv eller foreldrene ikke ønsker at det skal fremkomme hvor informasjonen stammer fra. Vi mener generelt at snitchekulturen i sterk grad bidrar til en høyere terskel blant unge personer for å anmelde kriminalitet eller bidra inn i etterforskninger som vitne.

Politiet opplever at mange ran og voldshandlinger mellom ungdom de siste par årene har fått en nedverdiggende karakter eller har som mål å påføre sterk ydmykelse for den som utsettes. Det kan være at man trues til å kysse skoene til gjerningspersonen eller at man må kle seg naken. Dette filmes og det trues med at innholdet skal spres dersom man anmelder eller forteller det til noen.

Det digitale perspektivet

Det er mange unge som deler bilde eller video av annen ungdom til tredjepersoner uten at den avbildede har samtykket til det. Det er et stort antall ulike plattformer som benyttes innen sosiale medier eller rene digitale kommunikasjonstjenester.

Dette er naturligvis belastende for den avbildede særlig når konteksten er krenkende, og en bred spredning er vanskelig å reversere. En slik handling vil i mange tilfeller kunne følge den det gjelder i lang tid med et opplevd sosialt stigma og mobbing. En slik handling er i utgangspunktet straffbar. Det blir gitt informasjon om dette på mange ulike arenaer og i informasjonskampanjer.

Russetid

Russetiden er en arena som genererer kriminalitet som både utføres av og mot ungdom. Imidlertid erfarer politiet at mengden både spontan og planlagt vold innenfor rammene av russefeiringen har blitt redusert de siste årene. Selv om det kunne ses som en bekymringsfull trend før pandemien, forekommer det ikke like hyppig at russebusser har feider (beefs) seg imellom som resulterer i slåsskamper. Imidlertid er det andre kriminalitetsformer enn vold som gjenstår.

Tilgjengelige tall fra Ungdataundersøkelsen og politiets erfaringer viser at de som går siste året på videregående er spesielt høyt representert med både lovlig og ulovlig rusbruk. Rusmidlene hasj, kokain, psykedeliske stoffer eller MDMA brukes i kombinasjon med hverandre og sammen med alkohol.

Politiet mottar svært få anmeldelser som knytter seg til russefeiring direkte, og fagmiljøet som jobber med seksuallovbruddsakene i området mener at feiringen ikke synes å generere et antall anmeldelser som skiller seg særlig fra andre perioder eller settinger i et ungt livsløp. Selv om den registrerte kriminaliteten er lav, så er det et betydelig potensial for mørketall og ikke minst sterkt forsinkede anmeldelser i akkurat denne kriminalitetskategorien.

3.9 Hatkriminalitet, radikalisering og voldelig ekstremisme

Hatkriminalitet

Å jobbe mot hatkriminalitet er en prioritert oppgave for politiet. Politiet er satt til å håndheve loven, samtidig som de skal verne om ytringsfriheten. Enhver skal kunne delta i det offentlige ordskiftet og bevege seg fritt i det offentlige rom uten å bli utsatt for hatefulle ytringer. Såfremt en ytring ikke strider mot loven, må politiet sørge for at personer får ytret seg, selv om ytringene kan oppleves svært krenkende for noen. Men strider ytringene mot loven skal sakene ha høy prioritet hos politiet.

I 2023 ble det besluttet at alle landets distrikter skal ha egne ansatte med spisskompetanse på hatkriminalitet. Politiets nasjonale kompetansesenter for hatkriminalitet har derfor jobbet aktivt med opplæring av ansatte for å øke deres kompetanse på feltet. Årets hatkrimrapport viser at trenden fra foregående år, om økende antall anmeldte forhold, også er gjeldende for 2023. Tallene tyder ikke bare på at det er en økning i hatkriminalitet i samfunnet, men er også trolig et resultat av at flere straffesaker kodes riktigere i politiets kriminalitetsstatistikk.

På tross av økende fokus på hatkriminalitet, vet vi at mørketallene er store – det er fortsatt mange hatkriminaliteter som ikke politianmeldes. Mange vet ikke hvor grensen går for hva som er straffbart å uttrykke. Derfor er informasjon viktig. Vi må vite hva som er straffbart og hva vi skal gjøre om vi

utsettes for hatkriminalitet. Derfor samarbeider politiet og Bærum kommune om å forebygge hatkriminalitet gjennom prosjektet «Trygg By Bærum». Her jobbes det blant annet med å utvikle en brosjyre/veileder for hva en skal gjøre hvis en ser eller utsettes for hatkriminalitet. I tillegg jobber politiet med å ivareta personer utsatt for hatkriminalitet gjennom *Trygghetsprogrammet* (se avsnitt 4.7)

Voldelig ekstremisme

Situasjonsbildet nasjonalt og lokalt

Den sikkerhetspolitiske situasjonen endrer seg i takt med hendelser i verden og påvirke trusselnivået her hjemme. I Norge er det Politiets sikkerhetstjeneste (PST) som vurderer og justerer trusselnivået ut fra det totale trusselbildet. Trusselvurderingen er med på å danne grunnlaget for forebygging og håndtering av bekymringer knyttet til personer og miljøer der ekstreme og hatefulle tanker får vokse frem. Utfordringsbildet i 2023 har vært preget av en spent verdenssituasjon med kriger, konflikter og opplevde fornærmelser mot Islam. I forbindelse med disse hendelsene produseres og spres det nyhetssaker, men også propaganda som i ytterste konsekvens kan motivere til ekstreme handlinger. I PSTs trusselvurdering for 2023 leste vi at "det vurderes som mulig at både ekstreme islamister og høyreekstreme vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i det kommende året"¹².

PST fremhever at propaganda på nett anses for å være en viktig kilde til radikaliserings og terrorinspirasjon. I Bærum ser politiet at stadig yngre barn og ungdom får tilgang på plattformer der ekstreme bilde, videoer, konspirasjonsteorier og propaganda deles og spres. Ofte fordekkes budskapet som humor, og dermed ufarliggjøres alvorlige og hatefulle ytringer. Dette er med på å påvirke virkelighetsoppfatningen og kan i ytterste konsekvens føre til radikaliserings og terror.

Utfordringsbildet lokalt viser at det de siste årene har vært en jevn nedgang i bekymringer knyttet til mulig radikaliserings. Bekymringene gjelder både høyreekstremisme, ekstrem islamisme og antistatelig ekstremisme. Av de bekymringene politiet mottok i 2023 er disse hovedsakelig knyttet til personer med høyreekstreme og antistatlige sympatier. Gjennomsnittsalderen på de det meldes bekymring for er fortsatt lav, og det mottas flest bekymringer knyttet til unge gutter.

Radikale og ekstreme fora på nett har en sterk påvirkning på deres radikaliseringsprosess. Samtidig ser politiet at de fleste ungdommene som tiltrekkes disse foraene oppsøker nettstedene av helt andre årsaker enn ideologi. De søker sosiale fellesskap, underholdning, eller tiltrekkes av en voldsfasinasjon og politisk ukorrekthet. Et gjennomgående trekk for disse guttene er at de opplever ulike former for utenforskap eller andre sårbarheter, deriblant psykisk uhelse.

Også i 2023 ser politiet at utfordringsbildet preges av å forholde seg til landskapet mellom psykiatri og ekstremisme. Forskning på årsakssammenhengen mellom psykiske lidelser og radikaliserings og voldelig ekstremisme har fått økt oppmerksomhet de siste årene. Av flere grunner er dette et komplisert forskningsfelt. Utviklingen av både psykiske lidelser og radikaliserings oppstår som følge av komplekse prosesser både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Forskning har vist at det ikke er en konkret diagnose som er typisk for terrorister. Det er imidlertid noen diagnoser som har fått noe økt oppmerksomhet, som autismespekterforstyrrelser og psykoselidelser. Politiet har de siste årene opplevd en økning i bekymringer om radikaliserings der individene det meldes bekymring om har en utviklingsforstyrrelse¹³.

¹² <https://pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/ntv-2023/>

¹³ <https://pst.no/alle-artikler/Rapporter/temarapport-ekstremisme-og-psykisk-helse/>

Det er få åpne synlige ekstreme grupper i Bærum, men vi ser at enkeltaktører har forsøkt å etablere seg i kommunen, og politiet følger med på utviklingen. I tillegg har enkelte ytterliggående politiske partier hatt en påvirkning på ungdom under for eksempel skolevalget høsten 2023.

Ekstreme islamister er fortsatt del av små transnasjonale nettverk som opererer på krypterte plattformer. På disse plattformene bygges relasjoner og tillit som er nødvendig for blant annet spre propaganda, dele manifeste, bombeoppskrifter og terrorplaner. Mange mindreårige deltar også på disse plattformene. Politiet er derfor opptatt av å spre kunnskap om dette til sine samarbeidspartnere for at de skal kunne gjenkjenne bekymringstegn og dermed er bedre rustet til å varsle ved bekymring.

I PSTs nasjonale trusselvurdering for 2023 er både skole og religiøse samlingssteder nevnt som mulige terrormål på bakgrunn av gjennomførte angrep i Europa. I samarbeid med politiets mangfoldskontakt har politiets radikaliseringskontakt hatt et særlig fokus på samarbeid med skoler og religiøse samlingssteder. Derfor har vi også i 2023 distribuert veilederen; "Råd mot terrorhandlinger"¹⁴ til alle skoler og trossamfunn i Bærum. Politiet har også i 2023 avholdt undervisning og bordøvelser knyttet til denne tematikken for bla. ansatte ved skoler, NAV-kontor og for konsultasjonsteam ekstremisme Bærum (der mange ulike tjenester og samarbeidspartnere i kommunen er representert).

3.10 Ungdataundersøkelsen og utfordringsbildet

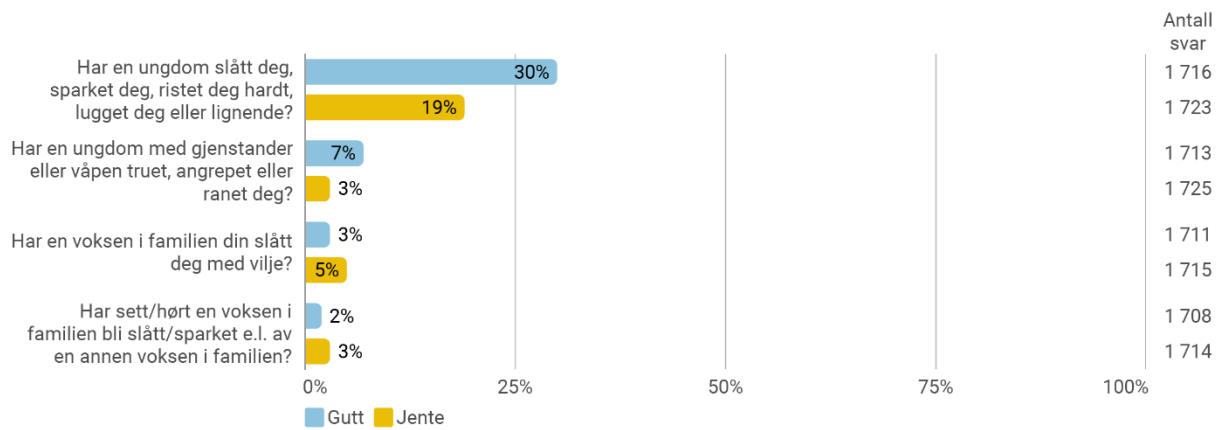
Bærum kommune gjennomførte Ungdata ungdomsundersøkelsen i 2022. Resultatene er beskrevet i egen sak: [politisk sak om Ungdataundersøkelsen](#). Nedenfor følger en oppsummering av resultater innen rus- og kriminalitet.

Vold

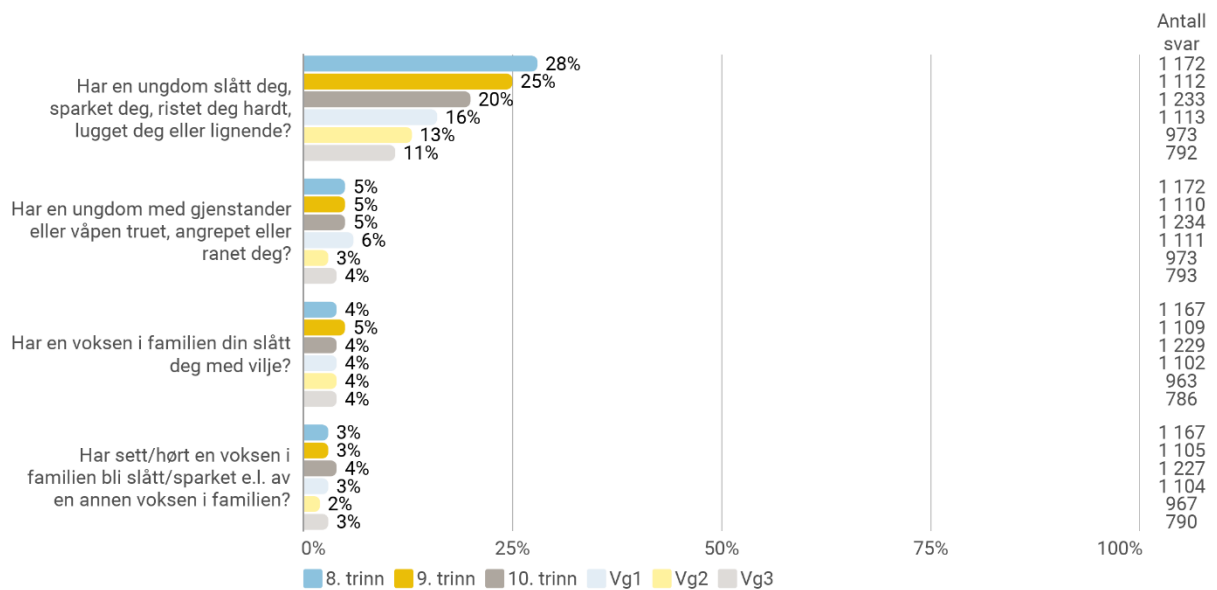
Ungdom er oftere involvert i voldsepisoder enn andre aldersgrupper. Volden kan ta ulike former og kan grovt sett deles inn i fysisk, psykisk og seksuell vold. Mesteparten av volden ungdom blir utsatt for, skjer i møte med andre ungdom. I mange av tilfellene av ungdom de kjenner fra før eller kjenner til. Svarene viser kjønnsforskjeller; gutter blir oftere utsatt for vold fra jevnaldrende enn det jentene gjør. 30 prosent av guttene og 19 prosent av jentene på ungdomsskolen oppgir at de har vært utsatt for å bli slått, ristet, lugget eller lignende. I tillegg oppgir syv prosent av guttene og tre prosent av jentene å ha blitt truet, angrepet eller ranet. Når det gjelder vold i nære relasjoner er tallene lavere og kjønnsforskjellene omvendt; flere jenter opplever å bli selv bli slått eller være vitne til vold i familien enn gutter. Når det gjelder spørsmål knyttet til å bli slått, sparket, ristet eller lugget avtar denne formen for vold proporsjonalt med klassetrinn; den er høyest på 8. trinn og lavest på vg3. (Se tabell nederst)

Ungdomsskole: Tenk på de siste 12 månedene (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

¹⁴ <https://www.pst.no/globalassets/2021/veileder-rad-mot-terrorhandlinger/rad-mot-terrorhandlinger.pdf>

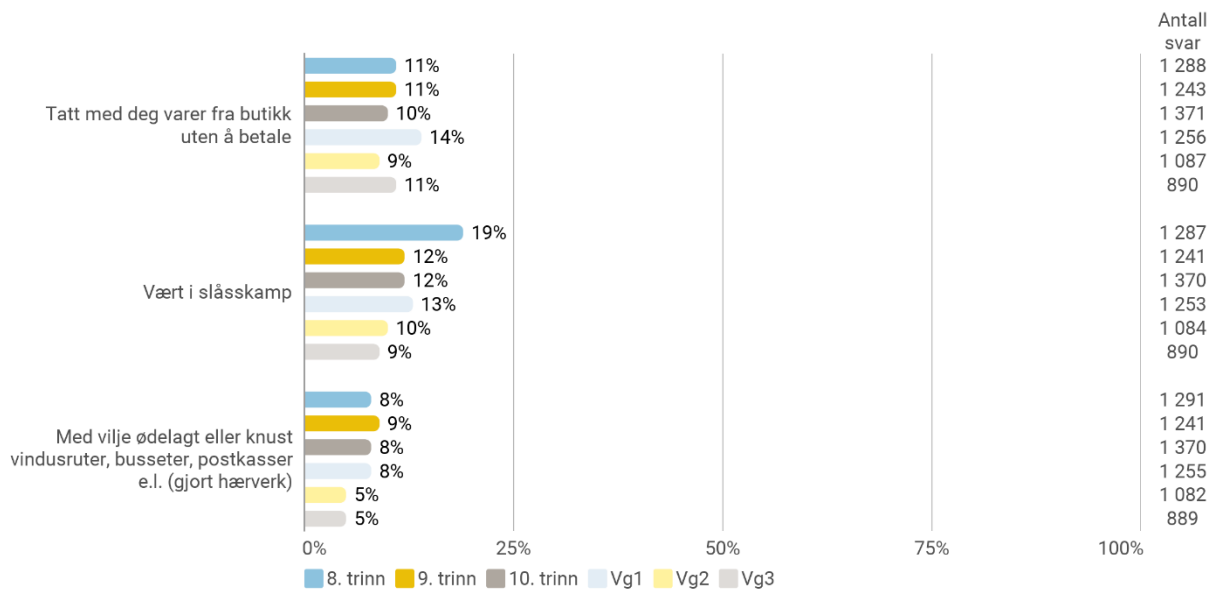
Tenk på de siste 12 månedene (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

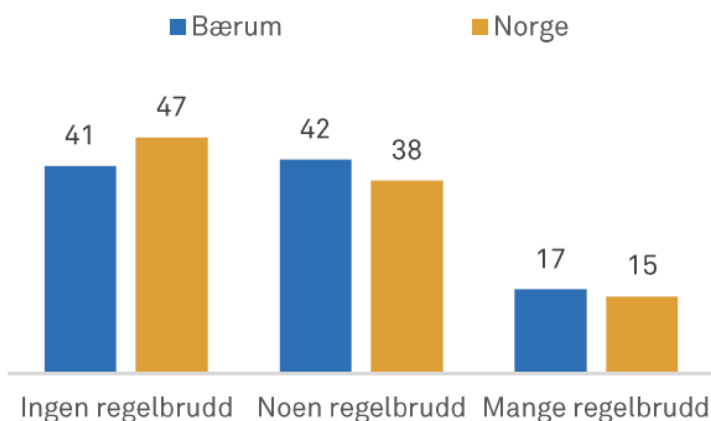
Regelbrudd

Ungdata viser at dagens ungdom generelt er veltilpasset og ikke spesielt opptatt av å bryte regler. Siden 2015 har det imidlertid vært en økning i andelen som begår regelbrudd, særlig blant guttene. Sammenlignet med nasjonale tall, viser resultatene fra ungdomsskolene, at Bærum ligger litt over gjennomsnittet på regelbrudd (se tabell nederst).

Hvor mange ganger har du gjort noe av dette det siste året (de siste 12 månedene)? (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

Prosentandel i Bærum kommune og nasjonalt som i ulik grad er involvert i regelbrudd

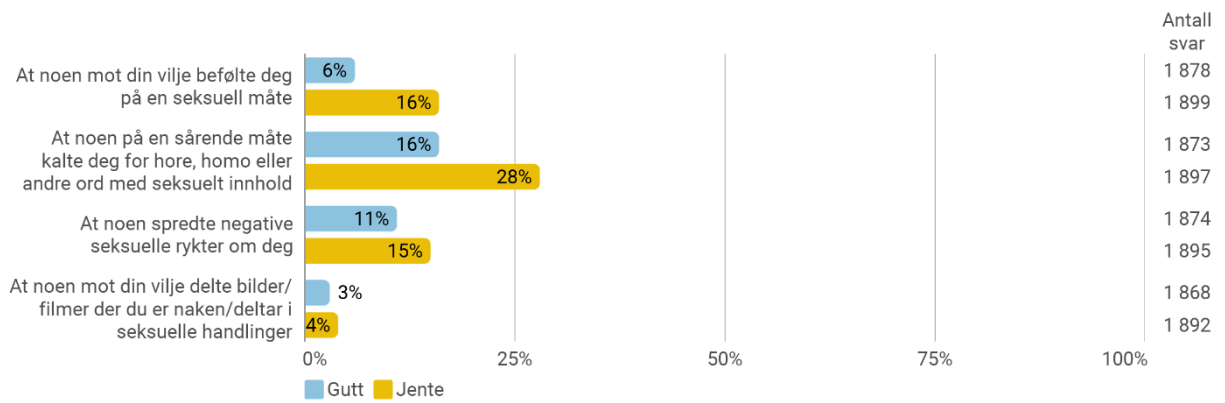

Seksuell trakassering

Seksuell trakassering defineres gjerne som uønsket seksuell oppmerksomhet og handler om oppførsel og handlinger som spiller på kjønn, kropp og seksualitet, og der den ene parten opplever det som ubehagelig eller truende. Kjønnforskjellene på dette feltet er store; 16 prosent av jentene og seks prosent av guttene på ungdomsskolen oppgir at noen har befølt de på en seksuell måte mot deres vilje det siste året.

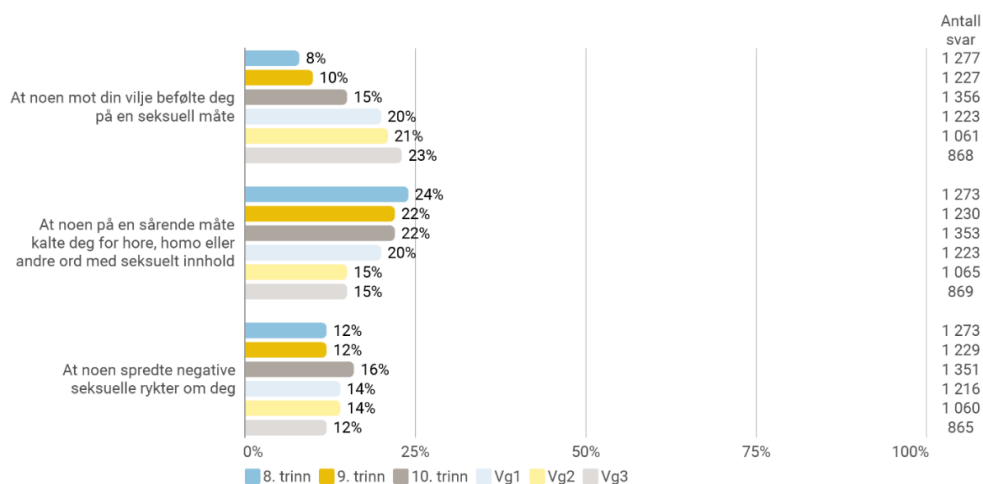
Seksuell trakassering ungdomsskolen, fordelt på kjønn:

Har du i løpet av de siste 12 månedene blitt utsatt for noe av dette på en måte som du ikke likte? (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

Seksuell trakassering stiger jevnt med alder og klassetrinn. På tredje trinn på videregående oppgir 23 prosent at de har blitt befølt på en seksuell måte mot sin vilje. Når det gjelder verbale uttrykk for seksuell trakassering er trenden motgående; flere på 8. trinn er utsatt for dette, med synkende trend oppover i alder/ klassetrinn.

Har du i løpet av de siste 12 månedene blitt utsatt for noe av dette på en måte som du ikke likte? (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

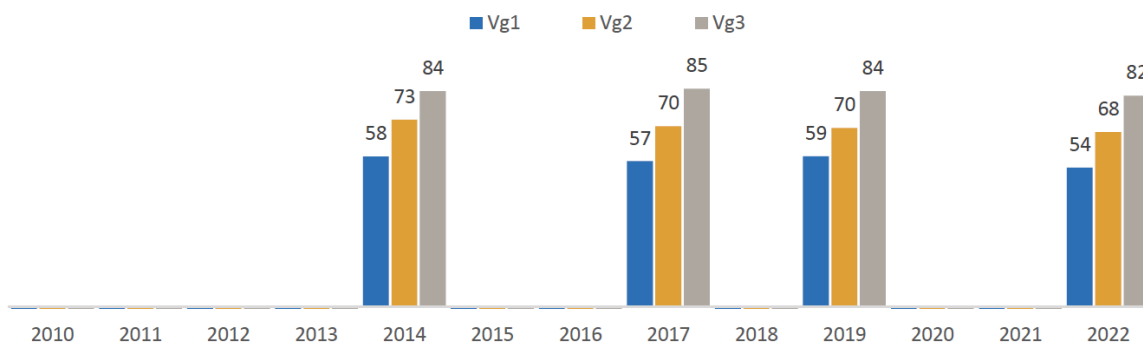

Alkohol

Ungdata viser at det er stor variasjon i hvor gamle ungdom er når de begynner å drikke alkohol. Det store flertallet har ikke vært beruset i løpet av ungdomsskolen. På slutten av ungdomsskolen har omtrent én av tre opplevd å ha vært beruset. Tidstrenden i Bærum viser at prosentandelen av ungdomsskoleelever som svarer at de har vært beruset har vært stabil siden 2014. Sammenlignet med landet for øvrig ligger Bærum noe over landsgjennomsnittet på denne variabelen. Bruken av alkohol øker kraftig i løpet av videregående skole (se tabellen nedenfor). Tidstrenden for Bærum viser at tallene har ligget relativt stabilt de siste årene, med en liten nedgang i resultatene for 2022.

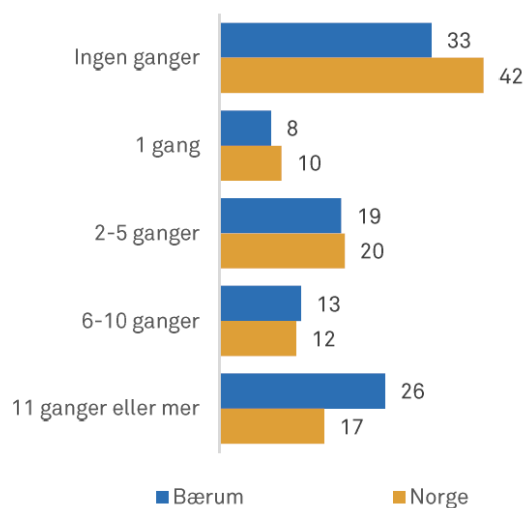
Tidstrend i Bærum kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som har vært beruset på alkohol i løpet av det siste året

Sammenlignet med landet for øvrig, svarer flere videregående skole elever at de har drukket seg beruset det siste året (se tabell nedenfor).

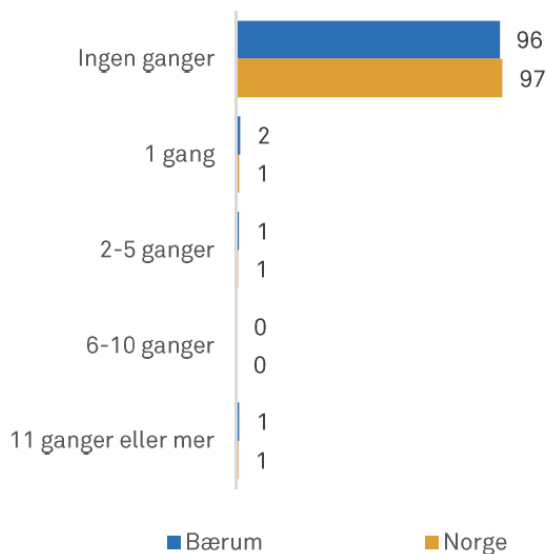
Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du vært beruset på alkohol? Bærum kommune og nasjonalt

Hasj

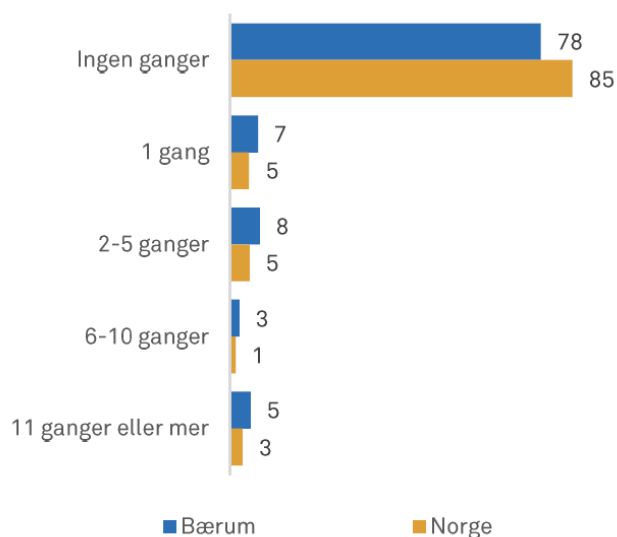
Ungdata viser at få elever på ungdomstrinnet har erfaringer med hasj og marihuana. Tallene for Bærum skiller seg ikke nevneverdig fra nasjonale tall for denne aldersgruppen (se tabellen under)

Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du brukt hasj eller marihuana? Bærum kommune og nasjonalt

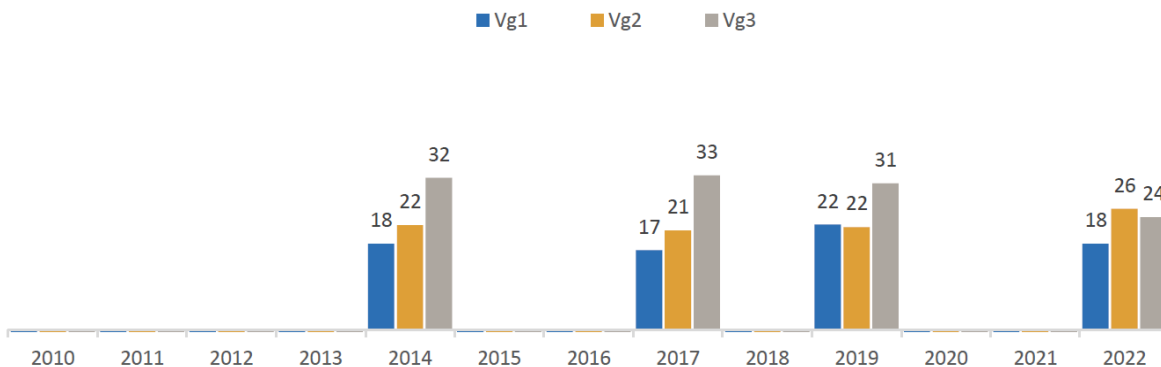
Bruken av hasj og marihuana øker gjennom tenårene, og det er generelt flere gutter enn jenter som har prøvd hasj. På videregående skole er andelen som har røykt hasj høyere i Bærum enn landet for øvrig (se under). Tallet har ligget relativt stabilt de siste årene. Nytt for 2022 er at det ikke lenger er ungdom på vg3 som står for den høyeste andel av de som har brukt, men vg2.

Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du brukt hasj eller marihuana? Bærum kommune og nasjonalt

Tidstrend i Bærum kommune.

Prosentandel av elevene på videregående som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året

Resultater fra Ungdata viser også at relativt mange har fått tilbud om hasj/marihuana, og at dette tallet også er høyere i Bærum enn landet for øvrig.

3.11 Kvalitativ beskrivelse av utfordringsbildet fra kommunen

Politiet og kommunen har fortløpende dialog om utfordringsbildet og utviklingen i ungdomskriminaliteten gjennom SLT-modellen. Som omtalt i SLTs årsrapport for 2022, viste kriminalitetsstatistikken også da en økning i kriminalitet begått av gutter i aldersgruppen 10-14 år. På bakgrunn av dette har politi og kommune ønsket å få mer lokal kunnskap om målgruppen. Politiet meldte bekymring for at flere unge gutter inngikk i mer eller mindre løse nettverk/miljøer som sammen begikk kriminalitet. Kartleggingen av miljøene viste flere fellestrekk ved ungdommene; de er gutter, finner tilhørighet hos hverandre (fremfor i bredere ungdomsmiljøer), de har få positive fritidsaktiviteter, levekårsutfordringer, møter på skolen, men har lite læringsutbytte og de fleste har minoritetsbakgrunn. Det er tidvis, og i enkelte saker, utfordrende for hjelpeapparatet å komme i posisjon til å hjelpe ungdommen/familien.

Beskrivelser av utfordringsbildet beskrevet av SLTs ungdomsteam/SLTs koordineringsgruppe

I møter med koordineringsgruppen og ungdomsteamene har følgende kvalitative beskrivelser fra 2023 blitt spilt inn:

- Økt bekymring for ungdom i enkelte miljøer.
- **Jobb:** Stor pågang og økning i antall ungdom som tok kontakt for å få jobb. Har kommet flere midler og mulighet for flere til å få jobb. Positivt at deltidsjobb-tilbudet videreutvikles.
- **Skole:**
 - Positivt med tilstedeværelse fra flere miljøarbeidere i skolen. Dette skaper trygghet for ulike elevgrupper og de ansatte.
 - Overgang mellom skoler: Kan være utfordrende å sikre en god skolestart for barn i høy risiko dersom man ikke får samtykke til informasjonsdeling på tvers av skoler.
 - En del uønskete/alvorlige hendelser skjer utenfor skoletiden. Disse kan påvirke skolemiljøet, og skole blir gjerne sittende sentralt i videre håndtering (i samarbeid med støttefunksjoner).

- Noen få sårbare individer kan skape frykt og uro blant både medelever og ansatte. Det kan være utfordrende å vekte hensyn til ulike målgrupper opp mot hverandre da alle har sine rettigheter.
- Ofte skjer hendelser etter skoletid og da er det ikke tilstrekkelig med tett oppfølging i skolen. Dersom man klarer å få fulgt opp ungdom i overgang skole/fritid samtidig som man kan jobbet tettere med familiene, er det mulig å dekke flere behov. Dette kan igjen ha ringvirkninger for flere utsatte ungdom i ulike miljøer.
- **Sosiale medier:** Det erfares tidvis at krenkelser/konflikter som starter på sosiale medier utvikler seg og dras med på skolearenaen eller på fritidsklubbene. Videre erfares jevnlig at uønskete/alvorlige hendelser som har blitt filmet, raskt distribueres på sosiale medier. Det betyr at større barne-/ungdomsgrupper kan bli eksponert for skremmende hendelser.
- **Vold:** Psykisk helse barn, unge med familie (PHT), opplevde i 2023 en økning i antall henvendelser fra unge som har vært utsatt for vold, både hvor man kan anta å være i et miljø hvor risikoen er til stede, men også tilfeldig vold/ran.
- Flere tjenester rapporterer om opplevd økt kompleksitet i saker, og større alvorlighet i enkelte saker.
- **Relasjonsarbeid med unge i risiko:** Erfarer at tålmodighet, genuin interesse og tilstedeværelse på arenaer der barn og unge er, som skole og fritidsklubbene, gradvis bidrar til tillit- og relasjonsbygging med unge i risiko. Erfarer at en del av de unge aktivt oppsøker voksenkontakt.
- **Holdninger og språkbruk:** Flere tjenester rapporterer at de opplever at språkbruken blant unge har blitt tøffere, og at de utfordrer de voksne mer enn det de gjorde tidligere. Flere unge synes å ha kunnskap om egne rettigheter og bruker dette aktivt for å fremme egne interesser.
- **Fritid:** Ungdom og fritid opplever at det er god utvikling i de ungdomsgruppene og ungdomsmiljøene de jevnlig er i kontakt med. Det gjelder både i tilrettelagte aktiviteter og i det åpne lavterskeltilbudet der ungdom kommer for å henge, møte venner, snakke med en voksen. I hovedsak erfares god stemning på klubbene.
- **Ungdom med flyktningbakgrunn:**
 - Fritid: Fritidsklubbene jobber for å tilrettelegge utprøving av ulike aktiviteter som kan appellere til ungdommen. Opplever at stadig flere ungdommer kommer, noen er faste besøkende og ungdom rekrutterer hverandre.
 - Skoletilbud VGS: Viktig å få tilbud om skole, men ikke alltid lett når man plutselig flytter midt i skoleåret. Kan da risikere å bli gående i flere måneder uten noe å gjøre hvis ikke de kommer inn på skolen. Ser behov for å øke kapasiteten i kombinasjonsprogram (ungdom over 18 år) i takt med stadig flere flyktninger, da det er svært krevende å gå rett inn i ordinære opplæringstilbud.

Beskrivelse av utfordringsbildet knyttet til ungdom og rus

Hva er inntrykket av utviklingen på rusbruken blant unge i 2023?

- Ungdommene forteller at illegale rusmidler er svært tilgjengelig og at det er å forvente at det befinner seg illegale rusmidler på fester. Opplevelse av normalisering av kokainbruk i noen miljøer.
- Tilgjengeligheten/kjøp og salg beskrives å oppstå gjennom sosiale medier, i hjemmet, på skolen eller på fest.
- Ungdommen uttrykker usikkerhet relatert til juridiske konsekvenser av rusmiddelbruk, med overvekt av inntrykk om at det ikke får konsekvenser.

- Opplever en økende tendens til at ungdom opparbeider seg gjeld. Dette kan føre til at tilbakebetaling skjer i form av tjenester (feks. kjøp/salg/oppbevaring av rusmidler, seksuelle tjenester).
- Skolene, inkludert barneskoler, rapporterer om opplevd økt forbruk og distribusjon av vape¹⁵.

Hva går henvendelser til spesialkonsulentene rus (i PHT) ut på? Hvem tar kontakt og for hva?

- Antall henvendelser i 2023: Totalt 142 henvendelser til PHT Rus. Av disse resulterte 65 i individuelle oppfølginger. I tillegg tilbys anonym og uforpliktende drøfting og noe tid brukes på uregistrerte saker. Det var 77 henvendelser til PHT Rus som ikke resulterte i videre oppfølging.
- Rusmidler: Cannabis, Kokain og MDMA var i 2023 de rusmidlene det var flest henvendelser rundt. Økning i henvendelser som gjelder kokainbruk. Det er sjelden det kommer henvendelser som gjelder alkohol.
- Kjønn/alder: Målgruppe: 13-23 år. I 2023 har det vært en overvekt av ungdommer i alderen 15-17 år. Henvendelsene gjelder primært gutter, med en opplevd svak økning av henvendelser som gjelder jenter.
- Hvem tar kontakt? Primært helsesykepleier eller foreldre. Andre: skoleansatte, Utekontakten, Konfliktrådet, Barnevernet, politi, Nav, spesialisthelsetjenesten.
- Årsak til kontakt med PHT Rus: foreldreveiledning, samtaletilbud, urinprøver, pårørendeoppfølging, veiledning av ansatte/samarbeidspartnere/foredrag, ønske om tiltak på skoler.

Hva har vært bra/mindre bra i det rusforebyggende arbeidet i året 2023?

- Økende engasjement fra skolene til å jobbe rusforebyggende.
- Mer fokus på systematisering av selektert arbeid, hvilket har bedret oversikten over miljøbekymringer.
- Når foreldre tar kontakt for bekymring for ungdommen sin, erfares det som svært tidkrevende å komme i posisjon og motivere ungdom til å motta hjelp.
- Flere ungdommer ønsker ikke hjelp før de er over 18 år. Tilbudene til de over 18 år oppleves ikke like tilgjengelig i spesialisthelsetjenesten.
- Det har vært et større fokus på pårørende arbeid; pårørendegruppe «Du er ikke den eneste», og flere individsaker med ungdom som er pårørende av foreldre/søsken.
- Tilgjengelighet for akutte behov for drøfting eller igangsetting av tiltak vurderes positivt og en viktig del av det rusforebyggende arbeid for Bærumsbefolkningen.
- Utfordringer med rekruttering til gruppetilbud for foreldre.

4 STATUS OG FREMDRIFT PÅ SLT INNSATSOMRÅDER 2022

4.1 SLT modellen i praksis

Det holdes jevnlig møter på de ulike nivåene i SLT modellen.

Saker på agendaen i SLT koordineringsgruppen i 2023:

¹⁵ Vape er et hverdagsord for e- sigarett

Alle koordineringsgruppemøter begynner med en oppdatering fra politiet. I tillegg løfter aktører inn utfordringsbildet lokalt, ved behov. I tillegg informeres det om temaer fra ungdomsteam

- SLT innsatsområder 2023
- Ungdomsmiljøer og tiltak
- Nærmiljøinnsatser
- Ungdataundersøkelsen 2022
- Sommer- og deltidsjobb
- Oppsummering fra sommerferien 2023; tilbud, tiltak, samarbeid og hendelser
- Ungdataundersøkelsen for ungdom og unge utenfor skolen
- Rusforebygging; utviklingsarbeid, roller og håndtering, miljøbekymringer rus
- Prosjekt om en mer inkluderende avgangsmarkering (i regi av Ombudet i Viken)
- SLT fagdag 2023
- Trygg by

Saker på agendaen i ungdomsteamene i 2023:

Politiet gir alltid en oppdatering på innsatser og trender fra siste periode. I tillegg kan lokale utfordringer presenteres av deltagerne i teamet, ved behov.

- Sommerjobb/deltidsjobb
- Hærverk
- Russefeiring/russetid og avslutninger
- Nærmiljøinnsatser og uro i det offentlige rom; Sandvika, Bekkestua, Rykkinn
- Sommeraktiviteter for barn og unge
- Bruk av illegale rusmidler. Rusforebygging; tiltak på skolen
- Bekymringer knyttet til område eller miljø på skoler

Felles fagdager: SLT ungdomsteamene har hatt to felles fagøkter i 2023. Følgende har stått på agendaen:

- Rekruttering av unge som begår kriminalitet v/RVTS Øst (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)
- SLT fagdag på tvers av Asker og Bærum kommune. Temaer var utvikling i ungdomskriminalitet, fenomener innenfor radikaliserings og ekstremisme, snitchekultur, rusbruk og trender mm.

4.2 Forebygging av ungdomskriminalitet - innsats i 2023

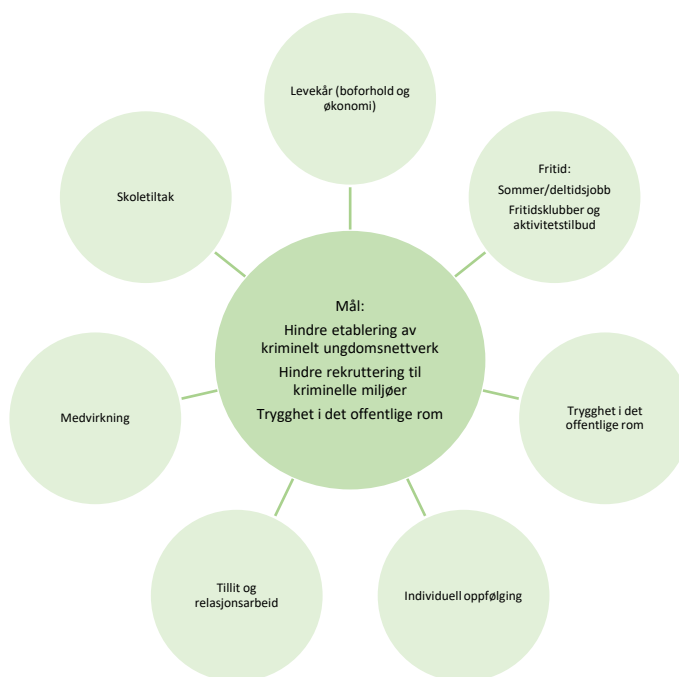
På bakgrunn av utviklingen i kriminalitetsstatistikken, og kartleggingsarbeid av ungdomsmiljøer foretatt av politi og kommune, ble det i SLTs styret forankret tre nye innsatsområder for SLT arbeidet i 2023. Disse var:

- *Forebygging av kriminalitet i det offentlige rom*
- *Forebygge etablering av kriminelle ungdomsnettverk*
- *Forebygge rekruttering til kriminelle miljøer*

De ulike innsatsområdene kan ha noen av de samme tiltakene, som kan ulik effekt. Eksempelvis ved at du gjennom deltidsjobb er i positiv aktivitet framfor å henge utendørs, kan oppleve mestring og mening, få økt selvfølelse, får mulighet til å etablere nye relasjoner, både med andre voksne og andre unge, og får mulighet til å tjene legale penger.

4.2.1 Tverrfaglige arbeidsgrupper med ulike fokusområder

Et tiltak for å imøtekomme bekymringen knyttet til ungdomsmiljøer, var å opprette flere arbeidsgrupper som dekket ulike forhold/arenaer i unges liv (se illustrasjon under). Det ble tatt utgangspunkt i fellestrekk kartlagt av politi og kommune, og en multisystemisk forståelse av risikofaktorer og forhold som kan lede til kriminalitet, men også ut av kriminalitet (beskyttelsesfaktorer). Dette er i tråd med den *sosiale forebyggingsmodellen*.

Formålet med arbeidsgruppene var å få *innspill* en tverrsektoriell *status* på kommunens arbeid og tiltak rettet mot ungdom i risikomiljøer for å identifisere tiltak som a) oppleves effektive og er viktig å opprettholde, b) eksisterende tiltak som burde videreutvikles eller c) avdekke eventuelle mangler i rutiner/samhandling/tiltak. Innspillene skulle gi retning for videre prioriteringer og innsats i bla SLT-arbeidet, men også kunne gi retning for utvikling i tjenestene.

Tjenestene bidro med ansatte som jobber operativt/på ledernivå inn i arbeidsgruppene. Slik ble erfarings- og fagkompetanse fra ansatte som daglig jobber med utsatte unge og deres familier, i ulike roller, benyttet. Politiet og Røde kors v/Fellesverket var også representert i noen av arbeidsgruppene. Arbeidsgruppene ble gitt i oppgave å ha tverrfaglige idemyldringer og drøftinger, og komme med både kortsiktige og langsiktige forslag til tiltak. Arbeidsgruppene skulle ikke drøfte individsaker.

Fremdrift arbeidsgruppene:

- 14.04.23: Felles oppstartsmøte for arbeidsgruppene med informasjon om utfordringsbildet med utviklingen i ungdomskriminaliteten og ungdomsmiljøer, samt om bestilling og formålet med arbeidsgruppene.
- Alle arbeidsgruppene møttes minst to ganger.

- 18.06.23: Alle arbeidsgruppene (utenom en) leverte innspill/forslag til tiltak til administrasjonen (se punkter under). Arbeidsgruppene ble avsluttet etter dette.
- Høsten 2023: Videre arbeid med igangsetting av tiltak, etter innspill fra arbeidsgruppene og forankring i administrasjonen. Alle innsatser har blitt videreført i tverrfaglighet.

Noen innspill fra arbeidsgruppene:

- Medvirkning fra ungdom:
 - Tjenestene har ulike rutiner og metoder knyttet til medvirkning av ungdom. Ovenfor unge i høy risiko som egentlig ikke ønsker å snakke med tjenester, kan dette være et tidkrevende, men svært viktig arbeid for å sikre eierskap og økt sannsynlighet for positiv effekt av tiltak. Ulike erfaringer med medvirkningsprosesser på individnivå og gruppenivå.
 - Enighet i arbeidsgruppen om å prøve ut medvirkningsprosess på gruppenivå, med målgruppe ungdom i risiko for kriminalitet. Kartleggingsverktøy «dynamisk kartlegging» ble benyttet. Hovedfokus ble lagt på skole- og fritidsarenaen. Prosessen ble gjennomført i samarbeid med trygg voksen (miljøarbeider på skole). Dette var noen av innspillene som kom fra ungdommene: Ønsker jobb, gratis skolefrokost, dra på hyttetur, mer uteskole. Passe interessert i å jobbe med sinnemestring/konflikthåndtering. Lite interessert i leksehjelp.
- Fritid:
 - Behov for positive fritidstilbud for unge i risiko for kriminalitet. Relasjon til voksne som står ansvarlig for gjennomføring av tiltak er særlig viktig.
 - Positive erfaringer fra gruppetiltak i sommerferie bør opprettholdes og videreutvikles til å gjelde flere ferier/fritid. Positive erfaringer med å sikre samtykke fra foresatte, faste rutiner og rammer for dagene, fokusere på sosial kompetanse, høy grad av medvirkning fra ungdommene i aktivitetene, bruk av erfarne og egnede voksenpersoner.
 - Det erfares at målgruppen ønsker å tjene penger. Sommerjobb-tilbudet, der bla unge i risiko får ekstra tett oppfølging av kommunalt ansatt, vurderes å bidra til positive jobberfaringer. Tiden er moden for å videreutvikle sommerjobbtildbud til deltidsjobb.
- Skoletiltak:
 - Unge i risiko trenger ekstra emosjonell støtte og sosial veiledning. Særlig når sårbare unge har en atferd som skremmer andre (elever og lærere) må disse «pakkes ekstra inn».
 - Flere i målgruppen har lite skolemestring og selvtillit i skolearbeid. Noen er lite mottakelige for læring, og trenger først og fremst stabiliseringsstøtte. Trenger å bli sett og kjenne mestring.
 - Opplever at noen sårbar ungdom ikke har spist frokost, og har heller ikke med seg matpakke. Dette forsterker uro og vansker med konsentrasjon. Skolefrokost kan bidra til å dekke ernæringsbehov, at dagen starter på en mer positiv måte sammen med trygge voksne, bidra til å bedre skolemiljøet.
- Trygghet i det offentlige rom:
 - Viktig å sikre at alle aktører møtes jevnlig for å ha god kjennskap til hverandres roller, ansvarsområder og tilstedeværelse i det offentlige rom.
 - Noen områder bør ha faste samarbeidsfora, som Sandvika, mens andre områder kan trenge ekstra koordinering ved negativ utvikling/hendelser.
 - Viktig med natteravning.
- Individuell oppfølging:

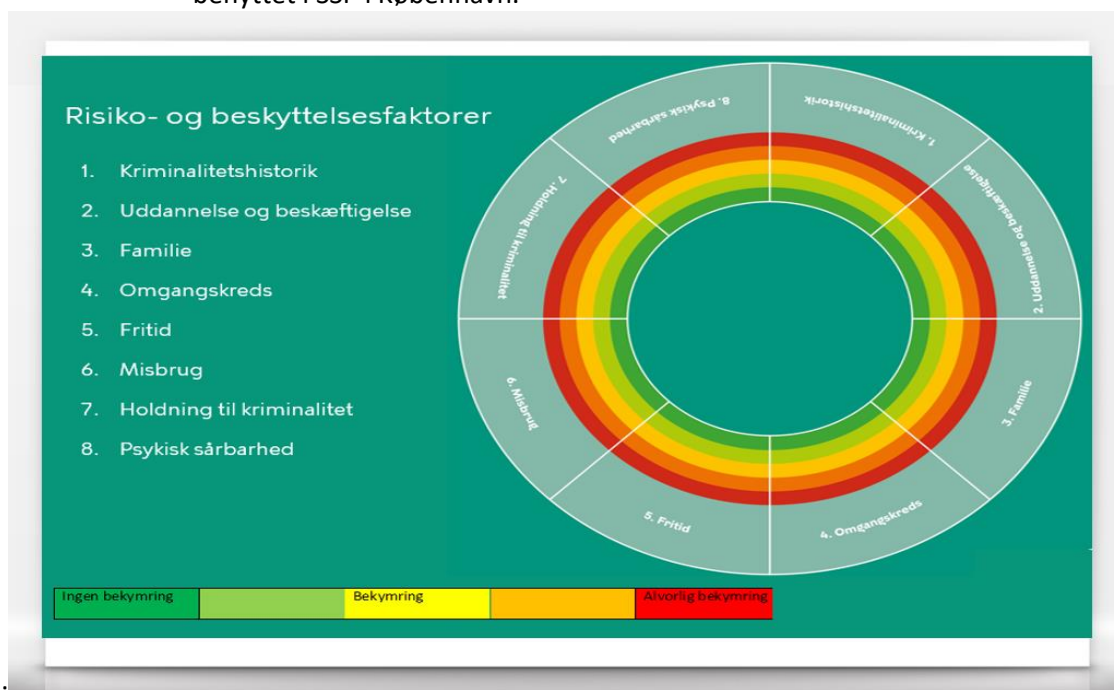
- Hvordan følge opp unge det er høy bekymring for, men der det ikke foreligger samtykke til tiltak/tverrfaglig samarbeid? Viktig å likevel sikre en systematisk oppfølging, her kan rutiner videreutvikles.
- Tverrfaglig oppfølging av unge/familier det er knyttet høyt bekymring til krever ekstra god koordinering, medvirkning og systematikk. Se på muligheter for å sette dette enda bedre i system/standardisere dette bedre (NB – Innføringen av BTI (Bedre tverrfaglig innsats) er relevant for punktet).
- Ha dedikerte personer som jobber målrettet med relasjonsbygging ovenfor unge i risiko for kriminalitet der ungdommen befinner seg, på skolene/fritidsarenaer.
- Tillit- og relasjonsbygging:
 - Hvilke muligheter har foreldre, særlig målgrupper som gjerne ikke møter på ordinære foreldremøter/klasse møter, til å samarbeide og få informasjon? Hvordan tenke alternativt for å sikre både samarbeid og samtidig jobbe med tillit til systemene?
 - Hvilke strategier har tjenestene når det kommer til å bygge tillit, særlig ovenfor innbyggere med minoritetsbakgrunn?
 - Samarbeid med frivillige organisasjoner, helseambassadørene og trossamfunn fremstår som viktig supplement for å nå foreldregrupper, i tillegg til fora som FAU.
- Levekår (boforhold og økonomi):
 - Sikre bedre kjennskap til hverandres mandat, muligheter og handlingsrom på tvers av tjenester, særlig på tvers av sektorene Oppvekst og Helse og velferd.
 - Videreutvikle rutiner på kartlegging av familiers finansielle helse/levkår, som en del av bekymring knyttet til ungdom i risiko for kriminalitet.

Følgende tiltak har vært igangsatt/videreført høsten 2023:

- Skole: Samarbeid med skoler, inkl. Bærum Alternative Skole (BAS), rundt miljøterapeutisk arbeid (fokus på relasjonsbygging, stabilisering, motivasjonsarbeid og sosial veiledning) og skoleferietilbud. Forsterkning av antall miljøarbeidere på utvalgte skoler. Tilbakemelding fra skolene er at flere elever i risiko responderer positivt på/selv oppsøker voksne, og at flere miljøarbeidere også har positiv effekt ovenfor ansatte og øvrige elever.
- Skole: Skolefrokost ved utvalgte ungdomsskoler. Evalueres første kvartal 2024. En tverrfaglig arbeidsgruppe har jobbet med dette.
- Fritid: Planlegging og gjennomføring av gruppeaktiviteter/aktivitetstilbud i sommerferie 2023 og høstferie. Tilbudene har fokus på positive fysiske og sosiale aktiviteter, sosial kompetanse og prososial atferd, emosjonell støtte, konflikthåndtering og samtaler rundt temaer som opptar ungdommen. Majoriteten av ungdom i målgruppen deltok og ønsket mer aktivitet. En tverrfaglig arbeidsgruppe jobber med dette.
- Fritid: Sommerjobbtilbud og pilotering av deltidsjobb. Ungdom i deltidsjobb ønsket i hovedsak å fortsette. En tverrfaglig arbeidsgruppe jobber med dette.
- Det offentlige rom: Koordinert innsats med flere aktører som har en rolle i å sikre trygghet i det offentlige rom; opprettet samarbeidsfora på Rykkinn-området og opprettholdt samarbeidsfora for Sandvika- området.
- Tillit- og relasjonsarbeid med foresatte: Dialog med foresatte til unge som begår kriminalitet og planlegging av foreldrenettverk (med oppstart i januar 2024). En tverrfaglig arbeidsgruppe jobber med dette.
- Medvirkning fra ungdom: Hatt en medvirkningsprosess med ungdom i risiko. Særlig fokus på skole- og fritidsarenaen.

Følgende fremstår som videre viktige innsatser i 2024/25 (etter innspill fra arbeidsgruppene):

- Skole som arena for mestring, læring og utvikling: Videreutvikle skolefaglig tilbud for unge i risiko som mangler skolemotivasjon og mestring av skolearbeid. Opprettholde lavterskel trivselstiltak på utvalgte skoler, som skolefrokost og aktivitetstilbud i friminutt.
- Deltidsjobb: Evaluere pilotering av deltidsjobbtilbud sommeren 2024.
- Fritid: Åpne fritidstilbud på tidspunkter ungdom har behov for steder å være, som i helger. Opprettholde målrettede gruppetilbud.
- Miljøterapeutisk arbeid: Et nytt miljøterapeutisk tiltak rettet mot ungdom i høy risiko for å begå/som begår kriminalitet og dere familie, særlig i overgangen skole/fritid, på ettermiddags- og kveldstid (tidspunkter der de fleste lovbruddene skjer) er under utarbeidelse.
- Tillit- og relasjonsarbeid: Fortsette dialog med foresatte (på gruppenivå) gjennom foreldrenettverk. Fortsette dialogen med trossamfunn og frivillige aktører.
- Medvirkning: Sikre mer medvirkning med ungdom generelt, og ungdom som begår kriminalitet spesielt. Hva ønsker ungdom selv?
- Levekår: levekår er en stor «sekkepost» som må brytes ned til konkrete tiltak. Gjennomgå og vurdere om samarbeidsrutiner mellom «voksentes tjenester» og «barnetjenester» sikrer avdekking og oppfølging av levekårs utfordringer.
- Opprettholde samarbeidsfora trygghet i det offentlige rom.
- Individuell oppfølging: Det vil alltid være ulike behov og forutsetninger for individuell oppfølging. Når det kommer til oppfølging av unge i risiko for å begå kriminalitet vurderes det behov for følgende:
 - Videreutvikle systematiseringen i oppfølgingen og koordineringen rundt unge det er høy bekymring for. Spille på trygge relasjoner for å motivere til samarbeid, endringsarbeid og igangsettelse av tiltak.
 - Utbedre bruken av og benytte standardiserte kartleggingsverktøy av unge som har risiko for eller utviklet problem. Gjennom en helhetlig vurdering av barnets/ungdommens risiko- og beskyttelsesfaktorer innenfor ulike forhold/områder, danne et grunnlag for vurdering av alvorlighetsgraden av bekymringen og behov. Dette er av betydning for videre håndtering og tiltak. Målet er å sikre riktig hjelp til rett tid. Illustrasjonen under er hentet fra kartleggingsverktøy benyttet i SSP i København.

4.2.2 Forebygge kriminalitet i det offentlige rom

Kriminalitet i det offentlige rom bidrar til å skape utrygghet og kan være svært belastende for de som blir utsatt for det. Følgende har vært gjort i 2023:

- Fortløpende dialog med politiet og utekontakten rundt ansamlingssteder/utsatte områder/merkedager
- Samarbeidsfora med aktører som har en rolle i arbeidet med å sikre trygghet i det offentlige rom. Formål er å ha en effektiv og samkjørt tilstedeværelse, sikre felles problemforståelse, utveksle erfaringer, melde behov og få raske avklaringer:
 - Sandvika: Opprettholde samarbeidsfora (bestående av vektertjenester, politi, røde kors fellesverket, Utekontakten, Sandvika storsenter, psykisk helse og rus, Tryggby koordinator.
 - Rykkinn: Opprettet samarbeidsfora «samkjørt tilstedeværelse i det offentlige rom på Rykkinn» (deltagere er nærskolene, forebyggende politi, frivillighetssentralen, Al noor moskeen, FAU (natteravnene), frivillig gågruppe på Rykkinn, utekontakten, Fritidshuset Rykkinn v/Ungdom&fritid).
 - Opprettholde sesongmøter med kontaktpersoner for natteravnene ved alle ungdomsskoler, politiet og utekontakten: Hensikt å mobilisere til natteravning, politiet gir informasjon om utfordringsbildet og utekontakten informerer om sitt sosialfaglige feltarbeid/tilbud. Ekstra hensyn/samarbeid rundt merkedager.
 - Opprettholde samarbeidsmøter mellom ulike kommunale tjenester og nødetater gjennom sommerferien (når det er mye ferieavvikling)
- Forløpende arbeid med trygghetsprogrammet: Barn og unge som blir utsatt for kriminalitet i det offentlige rom får tilbud om oppfølging gjennom *Trygghetsprogrammet*. Trygghetsforgrammet er et tiltak som skal bidra til systematisk oppfølging for å gjenvinne trygghetsfølelsen i det offentlige rom.

4.3 Nærmiljøinnsatser

Det å anvende SLT modellen til kriminalitetsforebygging når det oppstår utfordringer i nærmiljø er en viktig prioritering. Oppfølgingen har blant annet inkludert:

- Jevnlige nærmiljømøter/SLT ungdomsteam i utvalgte områder for å sikre samhandling om gode løsninger på tvers av kommunale tjenester, innbyggere og forebyggende politi.
- Dialog med foresatte gjennom deltagelse på foreldremøter/FAU-møter
- Planlegging og koordinering av særskilte ferietiltak for risikoutsatte ungdom
- Samarbeid med frivillige aktører knyttet til møteplasser og aktiviteter
- Fortløpende håndtering av ulike utfordringer på gruppenivå; avklaring rundt hvordan ulike tjenester kan bidra for å forebygge og håndtere utfordringer.

Sommerjobb og deltidsjobb for risikoutsatte ungdom

SLT koordinerer en tverrsektoriell sammensatt arbeidsgruppe som planlegger sommerjobb for risikoutsatte ungdom. I 2023 fikk til sammen 132 ungdom betalt sommerjobb av kommunen gjennom avsatte midler. Tilbakemeldingene fra både ungdom og arbeidsgivere var i hovedsak positive. Flere ungdommer ga tilbakemelding om at de ønsket sommerjobb av lenger varighet, og man så også behovet for god opplæring i forkant og oppfølging underveis i jobbperioden.

Sommerjobb-tilbudet har foregått over flere år og evalueres tverrfaglig etter hver gjennomføring, der også tilbakemeldinger fra ungdom og arbeidsgivere inkluderes. Her er noen erfaringer fra sommerjobbtilbudet:

- Oppfølging fra kommunens ansatte av ungdommene er en forutsetning for å lykkes. Erfaringsmessig er det viktig for arbeidsgivere at det er et kontaktpunkt og oppfølging gjennom kommunen.
- Opplæring til ungdom i forkant av oppstart jobb; øker sannsynligheten for at det blir en positiv erfaring for både ungdom og arbeidsgiver
- Mange arbeidsgivere er positive til å ta imot ungdom til sommerjobb
- Ønske om å videreutvikle tilbudet til deltidsjobb

Arbeid med å etablere deltidsjobb-tilbud for sårbare ungdom ble påbegynt i 2023. Det ble i høstferien gjennomført en pilotering og det har blitt jobbet med systematisering av dette arbeidet med utgangspunkt i læringspunkter fra sommerjobbtilbudet.

4.4 Forebygge radikaliserings og ekstremisme

Arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme ble etablert og forankret i SLT modellen i 2013. Lokale handlingsplaner, utarbeidet av kommunen og politiet er førende for arbeidet og inneholder konkrete tiltak som skal iverksettes innen planperioden. Den opprinnelige handlingsplanen, vedtatt i 2015 har vært revidert to ganger. Planen har, ved revidering, i økende grad innlemmet temaene forebygging av hatefulle ytringer og hatkriminalitet. De lokale handlingsplanene er bygget på regjeringens handlingsplan fra 2014, revidert i 2020.

Dette er gjort i 2023:

Lokal [Handlingsplan for forebygging av hatefulle ytringer, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme](#) er revidert og politisk behandlet. Handlingsplanen er utarbeidet i samarbeid mellom Bærum kommune og Oslo politidistrikt og inneholder konkrete tiltak på tvers av kommunen og politiet, men fordrer også samarbeid med sivilsamfunnsaktører.

Handlingsplan for forebygging av hatefulle ytringer, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme har følgende overordnede innsatsområder med tilhørende tiltak.

- Samordning og koordinering
- Kunnskap og kompetanse
- Tidlig innsats og forebygging
- Hatefulle ytringer på arbeidsplassen
- Oppfølging av konkrete bekymringer og saker
- Oppfølging av individer ved brudd med ekstreme miljøer
- Foreldre og foresatte
- Internetts betydning for hatytringer, hatkriminalitet og radikaliserings
- Sikkerhet og beredskap

Rapportering på tidligere tiltak og revidert plan er beskrevet her: [Revidering av handlingsplan for forebygging av hatefulle ytringer, hatkriminalitet og ekstremisme og oppfølging av Tryggbyprosjektet | Bærum kommune](#)

Trygg by prosjektet: Bærum kommune og Oslo politidistrikt har igangsatt et større prosjekt for å forebygge hatefulle ytringer og hatkriminalitet i Bærum. Prosjektet heter *Trygg by*, og er en del av en større satsning for å fremme tiltak som kan skape trygge byer og kommuner ved å forebygge ekstremistisk hat og vold. Prosjektet er støttet og utviklet av Gjensidigestiftelsen og Nordic safe cities. Prosjektet fordrer samarbeid med sivilsamfunnsaktører. I 2022 og 2023 har prosjektet gitt støtte til tre tiltak i Bærum:

- Bærum kommune og Oslo politidistrikt har gjennomført en kartlegging av omfanget av hatefulle ytringer og hatkriminalitet i Bærum, samt en kartlegging av holdninger til de seks minoritetsgruppene definert i straffeloven §185. Gruppene som er omhandlet i §185 er basert på hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, religion eller livssyn, seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk og nedsatt funksjonsevne. Kommunen og politiet har gjennomført en såkalt HKH (Hurtig Kartlegging Handling) med metodisk veiledning fra Kompetansesenter Rus Øst (Korus Øst). Kartleggingen har bestått av kvantitative undersøkelser og kvalitative intervjuer. I tillegg har Ipsos, på oppdrag fra Bærum kommune gjort en befolkningsundersøkelse om holdninger til de ulike minoritetsgruppene. Kartleggingen har vært bredt forankret med mange sivilsamfunnsaktører og interesseorganisasjoner involvert. [Rapporten](#) som viser resultatene fra kartleggingen, og som inneholder en handlingsplan med konkrete forslag til oppfølging ble ferdigstilt i 2022.
- For å kunne følge opp Tryggby prosjektet og tiltakene i handlingsplanen, ble det i 2023 søkt og tildelt midler til en egen Tryggby koordinator gjennom tilskudd fra Gjensidigestiftelsen. Tryggbykoordinatoren tiltrådte 1. oktober 2023. Koordinatoren skal sikre at tiltak i planen blir fulgt opp, i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- I 2021 fikk *Stiftelsen 10. august* tildelt 1, 8 millioner kroner i bidrag til opprettelsen av sitt minne- og læringscenter, gjennom Tryggby prosjektet. Minne- og læringscenteret er bredt finansiert og faglig støttet. Senteret åpnet i desember 2022 og har ungdom som sin primærmålgruppe. Minne- og læringscenteret tilbyr skolebesøk og skal være et sted hvor ungdom kan snakke og lære om temaer som utenforskap, radikaliserings og ekstremisme. Minne- og læringscenteret er en viktig arena for forebygging av hat og ekstremisme i Bærum.

Med tilskudd fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging; sikret tettere oppfølging for personer som er utenfor arbeid og utdanning i Nav. Målgruppen inkluderer også personer som skal reintegreres etter endt soning.

Kommunen og politiet har etablert et tverrfaglig team; *Konsultasjonsteam ekstremisme* som består av relevante tjenester innenfor kommunen, fylkeskommunen, politiet og spesialisthelsetjenesten. Dette gjelder blant annet Nav, skole, skolehelsetjenesten, kommuneoverlege, psykisk helse og rus, utekontakten, Distrikt Psykiatrisk senter (DPS) og BUP.

Hensikten med konsultasjonsteam ekstremisme er at tjenestene/instansene skal fungere som et nettverk av representanter med kompetanse på ulike fagfelt, der en kan drøfte saker knyttet til hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme. I hovedsak skal bekymringer knyttet til hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme løses av den enkelte tjeneste, på lik linje med håndtering av ordinære bekymringssaker. Men i en del tilfeller trenger en å rådføre seg med andre instanser, eller å melde bekymring til andre om utfordringer, nye fenomener og trender ol. Konsultasjonsteamet skal være en arena for dette. Konsultasjonsteamet skal være en arena for kunnskapsdeling, tverretattlig drøfting og erfaringsutveksling, slik at vi kan øke vår kompetanse og bli bedre til å samhandle i komplekse saker.

Saker som er drøftet i konsultasjonsteam ekstremisme i 2023 er blant annet:

- Oppdatering trender og fenomener

- Sammenheng mellom psykiatri og ekstremisme (innlegg ved PST)
- Taushetsplikt og deling av informasjon på tvers av tjenester (innlegg ved kommuneadvokat)
- Risikovurderingsverktøy
- Anonyme drøftinger av sammensatte saker

Konsultasjonsteam har sammen deltatt på omvisning på minne- og kunnskapscenteret til stiftelsen 10. august.

Kommunen arrangerer konferanser, deltar i fagnettverk og holder foredrag på relevante tjenestesteder om tema radikaliserings og ekstremisme. I 2023 deltok kommunen i følgende nettverk/samarbeid:

- Nordic Safe Cities nettverket, opprinnelig initiert av Nordisk ministerråd. Hensikten er å dele kunnskap og erfaringer på tvers av de over 40 nordiske byene som deltar. I 2021 ble det avholdt digitale samlinger i nettverket.
- Tryggby Norge: et «undernettverk» til Nordic Safe Cities som er etablert kun for de norske byene i nettverket og som gir muligheter for finansiell og økonomisk støtte til lokale prosjekter i de deltagende byer.
- Deltok på samlinger i regi av Ekstremismekommisjonen for å gi innspill til rapporten.
- SLT koordinator og radikaliseringskontakt har kommentert på rapporten Risikovurderinger og reintegrering av radikalisererte individer i Norden, ved lansering.
- Deltar i praksisnettverk med andre kommuner på Østlandet for erfaringsutveksling og læring.
- Deltar i veiledning sammen med mentornettverket til Oslo kommune

SLT koordinatorene veileder tjenestene i saker ved behov.

Vurdert viktige innsatser 2024/2025

Ekstremismekommisjonen sendte ut NOU 2024: 3 *Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet* i mars 2024. Rapporten vil legge viktige føringer for arbeidet med forebygging av ekstremisme fremover. Den inneholder anbefalinger på flere områder, og imøtekommer en del av de utfordringene kommune og politi selv erfarer, samt etterspurte tiltak.

4.5 Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge

[Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep](#) ble vedtatt i mars 2019.

Hensikten med planen er å lansere en tredelt strategi for å forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge. Denne retter seg mot barn, foreldre og ansatte. Det bemerkes at revideringer av *handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep* og *handlingsplan for vold i nære relasjoner* skal sees i sammenheng. Planene skal vurderes opp mot pågående utviklingsarbeid av kommunalt planverk.

Dette er gjort i 2023:

Kompetanseheving bekymring for et barn: «Snakke med barn» er et digitalt opplæringspakke om det å samtale med barn, utarbeidet av RVTS. I Bærum tilbys dette som en felles kompetansesatsing for alle ansatte i barnehager og skoler og SFO. Målet er å ruste ansatte til å fange opp og snakke med barn og unge som har opplevd traumer eller belastninger. Opplæringen er barnehage-/skoledrevet med utvidet opplæring av egne ressurspersoner. Implementeringen startet i 2022 og fortsatte utover 2023.

Seksualundervisning «Spør først»: Skolehelsetjenesten ungdom gjennomfører undervisningsopplegg som er utviklet av *Helsestasjon for Kjønn- og seksualitet* i Oslo, på alle ungdomsskoler skoleåret 23/24. Opplegget ble pilotert på 8 ungdomsskoler i skoleåret 22/23. Spør Først! er et helhetlig undervisningsopplegg for barn og ungdom som har som hovedmål å bidra til at barn og ungdom får et positivt forhold til egen kropp, og bevisstgjøre dem på egne og andres grenser. I dette ligger også tema som kjønnsidentitet, seksuell orientering og normkritisk tenkning. Undervisningsopplegget er utarbeidet av *Helsestasjon for kjønn og seksualitet* i samarbeid med Norske Kvinners Sanitetsforening. I tillegg er det et pedagogisk rammeverk som er knyttet opp mot læreplanmålene i grunnskolen og innholdet i «Spør først» er utformet i sammenheng med kompetansemålene i ulike fag gjennom hele utdanningsløpet. Undervisningsopplegget består av to deler og et foreldremøte.

- Undervisninger er laget for å passe inn på 6. trinn og 9.trinn og inneholder også et foreldremøte.
- Undervisningens innhold: fokus på positiv seksualitet, sammenheng mellom rus og overgrep, Hva sier loven om voldtekt og seksuelle handlinger uten samtykke?, Caser til refleksjon og diskusjon, Porno - hva gjør det med oss?, Kjærlighetstrappen, Ja betyr ja kampanjen til NKS med refleksjon etterpå, Hva er samtykke? Deling av bilder, negativ ordbruk, snakke om følelser og holdninger.

4.6 Andre forebyggende innsatser i 2023

Avgangsmarkering og russetid: Avgangsmarkeringen og russetid er et tema som opptar ungdommen, foresatte, kommunen, politiet, fylkeskommunen og Statens vegvesen. Bærum kommune er stor og mangfoldig, og det er ulike tradisjoner, grader av og former for markering av 13 års skolegang. Vi må ta på alvor at grupperinger gjennom bussene kan påvirke flere sårbare år av ungdommenes liv. Negative konsekvenser kan være ekskludering og utenforskap og ritualiserte former og kulturer knyttet til rusbruk.

SLT styret har besluttet at Bærum skal være en av prosjektkommunene i Ombudet i Viken sitt prosjekt om en mer inkluderende avgangsmarkering (2020).

Følgende har vært gjort i 2023:

Samarbeid med Ombudet i Viken:

- SLT koordinatorene har deltatt på jevnlig prosjektgruppemøter i Ombudets prosjekt, ca 3 ganger i året.
- Fortløpende dialog med Ombudet
- SLT har koordinert dialog med Ombudet og rektorer ungdomsskole i planleggingen av å holde foreldremøter på ungdomsskoler våren 2024

Opprettelsen av en prosjektgruppe i Bærum, som en forlengelse av Ombudets prosjekt

- Består foreløpig av rektorer ved to ungdomsskoler og 4 vgs + SLT koordinatorene. En målsetting i 2023 har vært å sikre en felles problemforståelse og drøfting rundt skolens rolle og mulighet for forebyggende tiltak ved skolearenaen. Ombudet har jevnlig blitt invitert inn på prosjektgruppemøter.
- Andre fokusområder i 2023: dele erfaringer, gjennomgå årshjul mellom kommune, politi og viken, drøfte skolens rolle inn i arbeidet for en mer inkluderende avgangsmarkering, avklare forventninger, dialog med avgangselever rundt inkluderende arrangementer.
- Mål i 2024: Lage en helhetlig prosjektbeskrivelse og involvere representanter fra foresattgruppen og ungdom selv.

Dialog med avgangselever

- Årlig dialogmøte med politisk og adm. ledelse, kommunale aktører og russepresidenter
- For avgangskullet 2024 har det vært arrangert flere dialogmøter med russepresidenter, kommunale aktører og politikere
- SLT koordinatorene er kontaktpunkt i kommunen for russeren under russetiden

Dialog med politiet

- Oversikt russebusser
- Rusrelaterte budskap
- Øvrig dialog

Butikktyveri: Vinning utgjør den største andelen av sakene i U18 kriminalitetsstatistikken. I 2022 ble det blant annet gjort en målrettet innsats i samarbeid med lokalt næringsliv sentralt i Bærum. Det ble utvekslet erfaringer og drøftet forebyggende tiltak, rutiner knyttet til reguleringer, anmeldelser og samarbeid med foresatte og skoler.

Tyveriprojektet til 13-20: «Tyverisamarbeidet» til 13-20 er et samarbeid mellom Sandvika storsenter og 13-20. 13-20 er et gratis samtaletilbud for alle i alderen 13 til 20 år, og er en del av Den norske kirkes diakonale tjeneste. Samarbeidet går ut på at når en ungdom blir tatt for tyveri i en butikk, vil ungdommen få mulighet til å skrive en kontrakt med Sandvika senter om å gjennomføre samtaler med 13-20, samt å ha en gjenopprettende samtale/ beklagelse ovenfor aktuell butikk. For ungdom under 18 år må foresatte også signere kontrakten.

Kontrakten må ikke forveksles med en påtaleunntatelse. En evt. anmeldelse, påtale og straff skjer uavhengig av kontrakten med 13-20.

Tidligere ble ungdom som ble tatt for tyveri på senteret utestengt fra senteret i ett år. Ved gjennomføring av kontrakt med 13-20 og Sandvika storsenter fikk ungdommen komme tilbake til senteret. Denne muligheten til utestengelse fra senteret er bortfalt, og har trolig hatt en påvirkning på antall ungdom som ønsker tilbudet. I 2023 hadde 13-20 tre saker i «Tyveriprojektet».

Spillkontakt for unge som er tilbaketrunkne/isolerte: Pågående pilotering av et lavterskeltilbud for ungdom som er isolerte/tilbaketrunkne og bruker mye tid på gaming. Tilbudet skal evalueres før sommeren 2024.

Aktivitetstilbud rettet mot ungdom i regi av Stabæk fotballklubb, i samarbeid med Bærum kommune: Stabæk fotballklubb har gitt ukentlig aktivitetstilbud til en gruppe ungdom. Tilbudet har fokus på fysisk aktivitet og mestring, kosthold, sosial kompetanse og lagspill, ernæring mm.

Konfliktrådets alternative straffereaksjon: SLT koordinator sitter i Konfliktrådets ressursgruppe og koordineringsgruppe (KOG) for Ungdomsoppfølging og Ungdomsstraff. Ungdomsstraff retter seg mot ungdom som har begått gjentatt eller alvorlig kriminalitet og er et alternativ til fengselsstraff eller de strengeste samfunnsstraffene. Ungdomsstraff kan vare i inntil tre år. Ungdomsoppfølging retter seg mot ungdom som har begått ett eller flere lovbrudd. Ungdomsoppfølging kan var opptil ett år og kan ilegges av både påtalemyndigheten og domstolen.

Erfaringen fra 2023 er at det har vært påfallende få nye saker i konfliktrådet sett opp mot utviklingen i kriminalitetsstatistikken.

Ungdata for unge som har falt ut av skolen: I 2022 startet arbeidet med å utvikle en undersøkelse for unge som har falt ut av skolesystemet og ikke får anledning til å delta på Ungdataundersøkelsen. Arbeidet foregår som et samarbeid mellom Asker og Bærum kommune, Oppfølgingstjenesten i Viken og NOVA. Undersøkelsen har fått navnet «Ung i Asker og Bærum». Gjennomføring av undersøkelsen ble påbegynt i 2023. Det har vært noe utfordrende å rekruttere nok ungdom til å besvare undersøkelsen, blant annet grunnet tidkrevende form for gjennomføring (gjennomføres individuelt og sammen med oppfølgingstjenesten). Undersøkelsen fortsetter i 2024 for å få inn tilstrekkelige svar for å kunne bruke dataene.

Dele = delta: Videre distribusjon og bruk av undervisningsopplegget [Dele = delta](#) som er produsert av politiet og laget for å skape bevisstgjøring rundt konsekvenser av deling av videoer/bildemateriale med voldelig/seksuelt innhold. Det kan brukes av voksne som jobber med barn og unge, som for eksempel lærere, helsesykepleiere, miljøarbeidere og utekontakter.

4.7 Trygghetsprogrammet og oppfølging av unge utsatt for kriminalitet

Både ungdata tall og politiets kriminalitetsstatistikk viser at ungdom i relativt stor grad opplever å bli utsatt for vold eller trusler fra jevnaldrende. Noen av forholdene er svært alvorlige og kan innebære dypt krenkende og truende adferd. Konsekvensene av å bli utsatt for vold, trusler, ran eller seksuelle overgrep kan være store og langvarige, og for noen resulterer de i kliniske diagnoser som angst, depresjon eller posttraumatisk stresslidelse (PTSD). Vold og trusler kan skape frykt for å gå på skolen eller opphold seg i det offentlige rom. Barn og unge som utsettes for vold i barndommen, har større sannsynlighet for å oppleve vold som voksen (NKVTS). Det er derfor viktig å sikre at barn og unge som utsettes for vold, ran og trusler og annen form for kriminalitet får oppfølging og hjelp tidlig. For å sikre en systematisk oppfølging av utsatte har politiet og kommunen etablert *Trygghetsprogrammet*.

Hovedmålet med programmet er at utsatte skal få tilbake sin trygghetsfølelse i det offentlige rom. En annen viktig faktor er å forhindre *reviktimisering* (økt sårbarhet for å bli utsatt for gjentatt kriminalitet), at ungdommen søker beskyttelse i ungdomsgrupperinger hvor det begås lovbrudd eller at utsatt ungdom selv blir utøver. Utsatte kan få oppfølging gjennom Trygghetsprogrammet også i saker som ikke er anmeldt.

Trygghetsprogrammet er et tilbud til:

- alle barn og ungdom under 18 år som har vært utsatt for vold, ran, trusler eller seksuallovbrudd. Programmet kan tilbys i andre typer saker, ved behov.
- alle som har blitt utsatt for hatkriminalitet, uavhengig av alder.
- vitner i saker, ved behov.

Oslo politidistrikt og Bærum kommune arbeider kontinuerlig for at *Trygghetsprogrammet* skal bli kjent og benyttet slik at personer som blir utsatt for kriminalitet, skal få god oppfølging.

Tidligere år har politiet i Bærum registrert og rapportert på antall saker i Trygghetsprogrammet. Dette gjøres ikke lenger, og det finnes dermed ikke statistikk for antall saker og oppfølginger for 2023. Trygghetsprogrammet er utformet slik at politiet gjennom søk i sine systemer, aktivt skal ta kontakt med fornærmede så raskt som mulig etter at en hendelse har funnet sted. I samtalen kartlegger politiet, sammen med verge, om det er behov for videre samtale og oppfølging. Tidligere år viser at godt over halvparten av de som blir spurt om en trygghetsoppfølging takker nei. Flere oppgir at den innledende telefonsamtalen fra politiet er tilstrekkelig. Gjennomgående i sakene

blir det gitt uttrykk for at utsatte og deres verge er takknemlig for at politiet tar kontakt. Oppfølgingen av utsatte kan bestå i samtaler med politi eller andre aktører i det kommunale hjelpeapparatet.

Et alternativ til Trygghetsprogrammet er å benytte seg av *Støttesenteret for kriminalitetsutsatte*. Støttesentrene er etablert over hele landet og gir hjelp og rådgivning til personer utsatt for kriminalitet, som er over 16 år. Støttesenteret som favner Bærums innbyggere, ligger på politihuset på Grønland i Oslo.

Deres mandat er å:

- informasjon og veiledning om det å anmelde
- støtte hele veien fra politianmeldelse til saken er avgjort
- vitnestøtte før, under og etter en eventuell rettssak
- hjelp til å søke voldserstatning (voldsoffererstatning)

Det finnes ikke tall på hvor mange barn og unge fra Bærum som evt. har benyttet seg av støttesenteret.

4.8 Rusforebyggende innsatser 2023

[Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020-2024](#) ble vedtatt i kommunestyret 21.10.2020. Hovedmålet med strategien er å motvirke negative konsekvenser av rusmiddelbruk. Tiltakene i rusmiddelpolitisk handlingsplan, samt tilleggspunkter vedtatt av kommunepolitikere, er førende for det rusforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge.

2023 ble også påvirket av endringer i ruspolitikken og statsadvokatens føringer. Politiets praksis og innsats rettet mot rusbruk, samt rolle i det forebyggende arbeidet er endret. Dette har påvirket kommunens rusforebyggende arbeid og ansvarsområder. Sittende regjering har varslet at en behandlings- og forebyggingsreform vil komme ila 2024. Denne vil være relevant for kommunens rusforebyggende arbeid.

Dette er gjort i 2023:

- I 2023 har Psykiske helsetjenester Barn, unge og familie (PHBUF) hatt en større gjennomgang av den helhetlige strategien i det rusforebyggende arbeidet til barn og unge for å finne gode løsninger gjennom samhandling med de andre samarbeidspartene i dette arbeidet som skoler, Korus, og SLT. Dette for å bedre imøtekomme utfordringsbildet. Målet er kunnskapsbasert praksis, avklarte roller og ansvarsområder.
- **Spesialkonsulenter rus** (tidligere rusforebyggende team) v/PHT er styrket med ett årsverk. Alle ungdomsskolene og de videregående skolene har nå hver sin kontaktperson å henvende seg til angående rusrelaterte spørsmål.
 - Skolene som har meldt inn behov har fått bistand. Dette har også medført fortløpende oppdatering på utfordringsbildet og trender på skolen. *Vurdert effekt:* Ser effekten av slikt arbeid ved at det kommer flere forespørsler om tiltak, samt flere henvendelser om individualsaker.
 - Metodisk tilnærming: Integrativt og systemisk arbeid, se helheten i kompleksiteten av en rusutfordring, fremme ressurser rundt/i ungdommen, familiearbeid og pårørendearbeid, psykoedukasjon om rusmidler, motiveringsarbeid knyttet til å ta imot hjelp/rusfrihet tverrfaglig samarbeid internt og eksternt, kartlegging av behov for etablering av andre instanser ut fra alvorlighetsgrad. eks. barnevernet, BUP/DPS, FACT-Ung.
 - Kontinuerlig være oppdatert på trender og utfordringsbilder, endringer og politikk.

- Rusforebyggende i PHT har vært deltagende på elevråd/FAU, utarbeidet undervisningsmaterieell, gitt undervisning om rus til elever og ansatte, deltatt på samarbeidsmøter på skoler og deltagelse på foreldremøter.
- Koordinert og veiledet skoler, både i grunnskolen og videregående skole.
- «Temakveld rus» har blitt tilgjengelig for flere foreldre på lokalt nivå.
- **Håndtering av miljøbekymringer knyttet til rusbruk:** 1) innrapportering av bekymring til SLT/spesialkonsulenter rus, 2) tverrfaglig kartlegging av bekymring (innhold og målgruppe), 3) utarbeidelse av oppfølgingsplan i samarbeid med skole, skolehelsetjenesten og rusforebyggende team, med involvering fra ungdom og foresatte, 4) gjennomføring av oppfølgingsplan og 5) evaluering.
- **Rådgivende enhet for russaker (REN):** Fra 1.juli 2022 var kommunene pålagt å ha [Rådgivende enhet for russaker](#). Bærum kommune har valgt å tillegge enheten til eksisterende tjenester som har god kompetanse på rus og psykisk helse. PHT-rus har gjennomført REN-saker i samarbeid med «Rådgivning rus og psykisk helse». REN mottok 3 saker i 2023.
- **Utsett!** er et rusforebyggende forelderrettet tiltak som ble implementert høsten 2016 på alle trinn på ungdomsskolene. Forskning gir støtte til at foreldre har en særdeles viktig rolle i forebygging av rusbruk hos sine barn i ungdomstiden. Videre at ungdom i høy grad lar seg påvirke av hva foreldre formidler gjennom ord, handlinger og holdninger. Formålet med programmet er å utsette ungdoms alkoholdebut og å bidra til å styrke foreldrene i grensesetting. Programmet har også til hensikt å redusere bruk av cannabis ved å bevisstgjøre foreldre om bruk og skadevirkninger. En viktig del av programmet er å tilrettelegge for at foreldre kan sette felles regler og grenser for sine barn. Utsett! ble oppdatert etter ungdomsundersøkelsen i 2022. I 2023 ble det laget flere rusrelaterte dilemmaer som kunne brukes i gruppediskusjonene mellom foresatte.
- **Utviklingsarbeid med undervisningsmaterieell til bruk i skolene:** Bærum kommune har samarbeidet med KORUS rundt utviklingen av nytt rusforebyggende undervisningsmaterieell. Innhold er kunnskapsbasert og i tråd med budskap i Utsett! Primærmålgruppe er elever i ungdomsskolen. Arbeidet vil piloteres på to ungdomsskoler våren 2024, og er planlagt rullet ut ved skolestart 2024.
- **Samarbeid med Viken fylkeskommune om rusforebygging på videregående skole:** I 2023 har det blitt samarbeidet med Viken på flere nivåer. Det har vært koordinerte og målrettede innsatser ved noen utvalgte videregående skoler. Det har også vært arbeid på systemnivå som har omhandlet praktiske konsekvenser av endringer i politiets arbeid, forebyggende strategier for ulike målgrupper og nivåer, rolleavklaring og samhandlingsrutiner. Det har vært samarbeidet med Korus rundt utarbeidelse av universelt rusforebyggende foredrag rettet mot foresatte.
- **Samarbeid med Viken, politi og kommune knyttet til russetiden:** I forkant av russetiden får alle elever på VG3 besøk av både politi og skolehelsetjenesten. Rusforebyggende budskap mellom politi og kommune er avklart.
- **Tilrettelagt for samhandlingsmøter** mellom spesialiserte hjelpetiltak, konfliktrådet, utekontakten, spesialkonsulentene rus og politiet. Målsettingen har vært å a) sikre kjennskap til hverandres mandat og arbeid og b) identifisere utfordringer og behov i oppfølgingen ved unge som har et bekymringsfullt rusbruk eller står i høy risiko for å utvikle skadelig/bekymringsfull rusbruk.
- **Oppfølging til ungdom med utfordringer med rus:** Bærum kommune har lavterskel tjenester som jobber med ungdom som har utfordringer med rus og psykisk helse. Det er enkle henvisningsrutiner, rom for å jobbe med motivasjonsarbeid, gir og sammen med ungdom utforsker informasjon om skadevirkningene av rusmidler, motiverer til endringsarbeid, jobber med å forstå hvilke ulike funksjoner rus kan ha og hvordan disse

kan bidra til å opprettholde en skadelig rusbruk. Det er også gruppetilbud for foresatte til ungdom med problematisk rusbruk. *Vurdert effekt:* Oppfølgingen av enkeltindivid kan være en langvarig prosess som krever en fleksibel tilnærming. Det kan være utfordrende å komme i posisjon til ungdommen, derfor jobbes det ofte med veiledning av menneskene rundt ungdommen; foreldre, skole, e.l.

- **Gruppe:** Gjennomført flere foredrag for ansatte og for foreldre. Gode tilbakemeldinger, variert oppmøte på foreldremøter. *Evaluerings:* Relativt få respondenter på evalueringer av temakvelder/foreldremøter, men dog overvekt av positive tilbakemeldinger.

Vurdert viktige innsatser innenfor rusfeltet i 2024/25:

- Fortsette samarbeidet mellom skoler, skolehelsetjenesten og psykiske helsetjenester knyttet til forebygging av rusbruk.
- Ha flere samarbeidsmøter på tvers av spesialiserte hjelpetiltak rettet mot unge med høy risiko for rusbruk, spesialkonsulenter rus, politiet og konfliktrådet.
- Gjøre flere erfaringer med gruppetiltak for utsatte ungdomsgrupper der rus er tema.
- Revidere tiltakskort rus.
- Videreutvikle digitale informasjonskanaler. Jobbe i retning en digital ressursbank med nyttig og oppdatert informasjon til foreldre.
- Fortsette samarbeidet med andre kommuner og kompetansesentre for å sikre kunnskapsbasert praksis.
- Fortsette dialogen med politiet, særlig når det kommer til omsetning.
- Grundigere evaluering av foreldrerettede tilbud.
- Tettere samarbeid med fritidsklubbene og spesialisthelsetjenesten.
- Sikre kompetanse hos ansatte i kommunen.
- Følge opp anbefalinger som måtte komme i ny forebyggingsreform.

4.9 Samarbeid med ungdom og foresatte inn i SLT innsatsområder

Samarbeid med målgruppen selv, og deres foresatte er viktig for at innsatsområdene og arbeidet skal treffe godt. Ved utarbeidelse av nye tiltak er det et mål at ungdom og foresatte skal inkluderes.

Følgende har blitt gjort i 2023:

- SLT koordinatorene har deltatt på foreldremøter og FAU-møter etter behov og ønske. Det har blitt gitt informasjon om SLT-arbeidet, utfordringsbildet, drøfting av tiltak og informasjon om hjelpetilbud.
- SLT koordinatorene har veiledet foresatte som har tatt kontakt med ulike former for bekymring videre i systemet.
- Gjennomføring av erfaringsmøter med kontaktpersoner for natteravnene ved alle ungdomsskoler, politiet og utekontakten.
- Innhenting av innspill fra ungdom i risiko knyttet til utvikling av tiltak
- Samarbeid med elevråd og FAU ved miljøbekymringer for rusbruk
- Dialogmøter med representanter for russen
- Dialog med foresatte til unge som begår kriminalitet vedrørende ønske om foreldresamarbeid
- Dialog med helseambassadørene for å drøfte utfordringsbildet og behov
- På folkemøte på Rykkinn ble besøkende invitert til å komme med innspill til tiltak.

I 2024 er det en målsetting om å fortsette og videreutvikle dialog og medvirkning med risikoutsatte ungdomsmiljøer/grupper og deres foresatte, samt sikre enda bedre informasjon ut til foresatte om ulike fenomener og trender.

5 SLT SAMARBEID OG FORANKRING

En av forutsetningene for at SLT modellen skal fungere, er å forankre innsats og de prosjektene man ser det er et behov for å utføre. Dette for å sikre at tjenestene og aktørene kjenner til hva de enkelte foretar seg. Videre at man oppnår bedre resultater fordi man på tvers av ulike aktører klarer å få til en koordinert, systematisert og faglig god innsats på flere områder samtidig. En slik felles faglig plattform vil også skape mer helhet i tiltakene, og kanskje viktigst; bidra til å gjøre veien kort fra bekymring til handling.

SLT har sine fagområder direkte forankret i følgende politiske planer

- Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020-2024:
[rusmiddelpolitisk-handlingsplan-2020-2024-revidert-etter-vedtak.pdf \(baerum.kommune.no\)](https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-baerum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/handlingsplan-for-forebygging-av-hatkriminalitet-korrektur-10-sept.pdf)
- Lokal handlingsplan mot forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme:
<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-baerum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/handlingsplan-for-forebygging-av-hatkriminalitet-korrektur-10-sept.pdf>
- Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle overgrep og krenkelser 2019-2022:
<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/sosiale-tjenester/ekstremisme-slt/handlingsplan-for-forebygging-av-vold-seksuelle-krenkelser-og-overgrep-2019--2022.pdf>
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2020-2022:
[endelig-vedtatt-handlingsplan-mot-vold-i-naere-relasjoner--kunnskap-til-a-se-mot-til-a-handle-2020-2022-.pdf \(baerum.kommune.no\)](https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/sosiale-tjenester/ekstremisme-slt/handlingsplan-mot-vold-i-naere-relasjoner--kunnskap-til-a-se-mot-til-a-handle-2020-2022-.pdf)

En viktig plan for det videre SLT-arbeidet blir *Temaplan for barn og unge*, som er under utarbeidelse.

SLT har følgende etablerte eksterne samarbeid

- Kompetansesenter for rus region øst (Korus Øst)
- Oslo met ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA
- Konfliktrådet i Oslo og Akershus
- Nordisk ministerråd/ Nordic safe cities
- Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging (KfK)
- Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging Øst (RVTS Øst)
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
- Nasjonalt SLT nettverk og SaLTo nettverk
- Regionalt SLT nettverk
- Politiets kriminalitetsforebyggende forum
- Praksisnettverk ekstremisme
- KS
- Røde kors
- 13-20
- Ung i jobb
- Bærum tro- og livssynsforum
- Frivillige organisasjoner og trossamfunn
- Kommuner og bydeler
- Departementer

- PST

6 AVSLUTNING

Bærum kommune har en generelt ressurssterk og lovlydig ungdomsgenerasjon det stort sett går bra med. Samtidig har kommunen noen utfordringer tilhørende det rus- og kriminalitetsforebyggende feltet, blant annet knyttet til ungdomsmiljøer, økning i vold og rusbruk blant unge. Dette tas på største alvor.

SLT modellen er kommunens modell i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet og er inne i sitt 11. år. Samarbeidet på tvers av kommune og politi er godt forankret, og kommunen er godt rustet med kompetente og faglig sterke tjenester. Samtidig er det viktig å hele tiden huske på grunnelementene i SLT-arbeidet, og gjøre nødvendige justeringer for å etterleve disse; Innhente informasjon og kunnskap om oppvekstmiljøet – kartlegge utfordringsområder – samordne, systematisere og koordinere tjenestene – vurdere og initiere tiltak – strukturere arbeidet – evaluere – dokumentere.

Gjennom SLT modellen kan den videre innsatsen samordnes slik at tiltak opprettholdes, videreutvikles og opprettes. De overordnede innsatsområdene for 2024 forblir i hovedsak de samme som tidligere år, med en forsterkning av forebygging av etablering av kriminelle ungdomsnettverk og rekruttering til kriminelle miljøer.

Referanser og rapporter

Av nyere nasjonale og nordiske forskningsrapporter innenfor kriminalitetsforebygging kan følgende forskningsrapporter nevnes:

[risiko-og-livssammenheng-for-unge-kriminelle-i-oslo.pdf \(politiet.no\)](#)

[Barn, unge og kriminalitet - 2020 \(fhi.no\)](#)

[Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo, NOVA Rapport 8/22 \(oslomet.no\)](#)

[Kjennetegn ved barn og unge som begår kriminalitet og virkningen av straff, Oslo Economics 2022](#)

[Barn och unga i kriminella nätverk Rapport 2023 13 \(bra.se\)](#)

Ungdata undersøkelsen, sist gjennomført i Bærum 2022

Kriminalitetsstatistikken, trussel- og trendrapporter

